KALAJOEN KAUPUNGIN
ja
MERIJÄRVEN KUNNAN

KOTOUTTAMISOHJELMA

joulukuu 2012

Sisällys

1. JOHDANTO ... 4
1.1 Kotouttamisohjelmatyöryhmä ja sen toiminta ... 4
1.2 Kotouttamislain tavoitteet, soveltaminen ja toimeenpano ... 5
1.3 Keskeiset käsitteet ... 5
1.4 Tiedottaminen ... 8
1.5 Kotouttamisohjelman seuranta ja päivitys ... 8
1.6. Koulutus ... 8
2. MAAHANMUUTTAJATILANNE ALUEELLA ... 9
2.1. Pohjois-Pohjanmaan maahanmuuttostrategia 2015 ... 9
3. MAAHANMUUTTAJIEN OHJAUS ... 9
3.1 Maahanmuuttajien alkukartoitus ... 10
3.2 Henkilökohtainen kotoutumissuunnitelma ... 10
3.3 Maahanmuuttajista aiheutuvien kustannusten korvaaminen kunnalle ... 12
4. TYÖ- JA ELINKEINOTOIMISTON (TE-TOIMISTON) PALVELUT ... 13
5. KUNTIEN PALVELUT ... 14
5.1 Asuminen ... 14
5.2. Sosiaalipalvelut ... 14
5.2.1 Lastensuojelu ... 14
5.2.2 Aikuissosiaalityö ... 17
5.2.3 Varhaiskasvatuspalvelut ... 18
5.2.4 Vammaispalvelut ... 19
5.2.5 Kotihoito- ja asumispalvelut (vanhuspalvelut) ... 19
5.3 Terveyspalvelut ... 21
5.3.1 Kiireetön ajanvaraus ja päivystys ... 21
5.3.2 Neuvola ... 23
5.3.3 Suun terveydenhuolto ... 23
5.3.4 Perheneuvonta, mielenterveys- ja päihdepalvelut ... 25
6. KANSANELÄKELAITOKSEN PALVELUT ... 27
6.1 Kelan maksamat etuudet ... 27
6.2 Perhe-etuudet ... 27
6.3 Opintoetuudet ... 27
6.4 Yleinen asumistuki ... 28
6.5 Sairauden perusteella maksettavat etuudet ... 28
6.6 Työttömyyden perusteella maksettavat etuudet ... 28
6.7 Eläke-etuudet ... 28
6.8 Lisätiedot ... 28
7. POLIISI ... 29
8. PAIKALLISET JÄRJESTÖT ... 29
9. SEURAKUNNAT ... 30
10. KOULUTUSPALVELUT ... 32
10.1 Varhaiskasvatus ... 32
10.2 Esi- ja perusopetus ... 32
10.3 Lukiokoulutus ... 33
10.4 Nivelvaiheen koulutus ... 33
10.4.1 Suomen kielen koulutuksen järjestäminen alueella ... 33
10.5 Ammatillinen sekä muu koulutus ... 34
11. YRITTÄJYYS JA ELINKEINOELÄMÄ ... 36

11.1 Kuntien yrityspalvelut ... 36
11.2 Yrittäjien yhdistykset ... 37
12. KULTTUURI JA VAPAA-AIKA ... 38
12.1 Kulttuuri ... 38
12.2 Liikunta ... 39
12.3 Nuoriso ... 40
12.4 Kirjasto ... 41
13. TULKKAAMINEN JA KÄÄNTÄMINEN ... 41
14. KUNNASSA ASUVIEN MAAHANMUUTTAJIEN ROOLI KOTOUTTAMISESSA ... 42
15. ETNISEN TASA-ARVON JA HYVIEN ETNISTEN SUHTEIDEN EDISTÄMINEN, SYRJINNÄN EHKÄISEMINEN ... 43
16. MAAHANMUUTTAJIA JA KANSAINVÄLISTYMISTÄ KOSKEVAT HANKKEET ... 43

1. JOHDANTO

Maahanmuuttajat kaipaavat tietoa omista oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan Suomessa, sekä siitä, mistä he voivat tietoa hankkia. Tietoa tarvitaan esimerkiksi asumisesta, päivähoidosta, kouluista ja harrastusmahdollisuuksista.

Kunnassa kotouttamisen tavoitteena on turvata maahanmuuttajalle perustiedot suomalaiset yhteiskunnan toiminnasta, perusoikeuksista, velvollisuuksista ja työelämästä. Lisäksi kunnan ja muiden paikallisten viranomaisten kotoutumisen edistämisen tavoitteena on tukea paikallisesti tai seudullisesti kansainvälisyyttä, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä edistää myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien välillä. Tavoitteena on edistää hyviä etnisiä suhteita ja kulttuurien välistä vuoropuhelua ja maahanmuuttajaryhmien osallisuutta sekä tukea mahdollisuuksia oman kielen ja kulttuurin säilyttämiseen. (Kotouttamislaki 2010, 29§)

Kotouttamisohjelma on kunnassa toteutettavan pakolais- ja maahanmuuttopolitiikan kannalta keskeinen ohjelma-asiakirja. Ohjelma sisältää suunnitelman tavoitteista, toimenpiteistä, voimavaroista sekä yhteistyöstä maahanmuuttajien kotouttamisessa. Kotouttamisohjelma sisältää myös konkreettiset toimenpiteet siitä, miten hyviä etnisiä suhteita kunnan alueella edistetään ja seurataan.

Tavoitteita määriteltäessä otetaan huomioon paikalliset erityispiirteet ja mahdollisuudet. Muutoin ne määritellään kotouttamislain ja hallituksen maahanmuutto- ja pakolaispolitiikan ohjelman mukaisesti:

1) maahanmuuttajat saavat perustiedot suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta: perusoikeuksista, velvollisuuksista ja työelämästä
2) maahanmuuttajat saavat kielitaidon, jonka perusteella he voivat työllistyä tai jatkaa opintojaan
3) luku- ja kirjoitustaidottomat tai muutoin vähän peruskoulutusta saaneet saavat luku- ja kirjoitustaidon tai täydentävää opetusta
4) maahanmuuttajilla on mahdollisuus saada kosketus paikallisiin asukkaisiin ja yhteiskuntaelämään
5) maahanmuuttajat voivat osallistua tasavertaisina yhteiskunnan taloudelliseen, poliittiseen ja sosiaaliseen elämään
6) etnisen syrjimättömyyden ja tasa-arvon edistäminen

Tämä kotouttamisohjelma on tehty loka-marraskuussa 2012 Kalajoen kaupungille ja Merijärven kunnalle.

1.1 Kotouttamisohjelmatyöryhmä ja sen toiminta

Kotouttamislain 32 § todetaan, että kunnan tai useamman kunnan yhdessä on laadittava kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi kotouttamisohjelma, joka hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja jota tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Ohjelma otetaan huomioon kuntalain (365/1995) 65 §:n mukaista talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, työ- ja elinkeinotoimiston,

Kansaneläkelaitoksen ja muiden kunnan alueella toimivien viranomaisten on kunnan aloitteesta osallistuttava oman toimialansa osalta ohjelman laadintaan, toteutukseen ja toimeenpanon seurantaan. Paikalliset maahanmuuttaja-, kansalais-, työntekijä- ja työnantajajärjestöt sekä uskonnolliset yhteisöt voivat tarvittavassa laajuudessa osallistua kotouttamisohjelman laadintaan, toteutukseen ja sen toimeenpanon seurantaan.

Kalajoelle ja Merijärvelle on asetettu tällainen moniammatillinen työryhmä alueen kotouttamisohjelman päivittämiseksi. Työryhmään ovat kuuluneet seuraavat henkilöt:

Kirsti Rahkola, johtava sosiallityöntekijä, vs. palvelu- ja sosiaalijohtaja, Kalajoki
Jatta Rajaniemi, toimistonjohtaja, Kela, Kalajoen toimisto
Anne Wallin-Annala, Kalajoen kristillinen opisto
Heli Portti, vapaa-aikaohjaaja, Merijärvi
Agnessa Vähäsarja, maahanmuuttajien edustaja, Kalajoki
Krasima Hristova-Nikolova, maahanmuuttajien edustaja, Kalajoki
Pirjo Keronen, monikulttuurisuuskoordinaattori, TUPA-hanke

Lisäksi työryhmään oli kutsuttu osanottajia kuntien eri osastoilta sekä poliisista, TE-toimistosta ja seurakunnista. He eivät osallistuneet kokouksiin, mutta lähettivät tietonsa sähköpostitse.

Työryhmän tehtävänä on ollut päivittää alueen kotouttamisohjelma 1.9.2011 voimaantulleen kotouttamislain mukaiseksi. Työryhmä on toiminut syys-marraskuuun 2012 aikana muokaten ohjelman uuden lain mukaiseksi.

1.2 Kotouttamislain tavoitteet, soveltaminen ja toimeenpano

Tämä kotouttamisohjelma vastaa 1.9.2011 voimaantulleen lain kotoutumisen edistämisestä (1386/2010) sisältöä, jäljempänä kotouttamislaki.

Kotouttamislain tarkoituksena on tukea ja edistää kotoutumista ja maahanmuuttajan mahdollisuutta osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Lisäksi lain tarkoituksena on edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken. (Kotouttamislaki 1§)

Lakia sovelletaan henkilöön, jolla on ulkomaalaislaissa (301/2004) tarkoitettu voimassa oleva oleskelulupa Suomessa. Lakia sovelletaan myös henkilöön, jonka oleskeluoikeus on rekisteröity tai jolle on myönnetty oleskelukortti ulkomaalaislain mukaisesti sekä eräissä muissa tapauksissa. (Kotouttamislaki 2§)

1.3 Keskeiset käsitteet

Maahanmuuttaja
Yleiskäsite, jolla tarkoitetaan Suomeen muuttanutta henkilöä, joka oleskelee maassa muuta kuin matkailua tai siihen verrattavaa lyhytaikaista oleskelua varten myönnetyllä luvalla tai jonka

oleskeluoikeus on rekisteröity tai jolle on myönnetty oleskelukortti. Maahanmuuttajasta saatetaan myös käyttää termiä uussuomalainen.

Oleskelulupa
Lupa saapua toistuvasti maahan ja oleskella maassa. Myönnetään ulkomaalaiselle muuta kuin matkailua tai siihen verrattavaa lyhytaikaista oleskelua varten.

> *Tilapäinen oleskelulupa:* Myönnetään ulkomaalaiselle, jonka tarkoituksena ei ole jäädä Suomeen pysyvästi. Lupa on uusittava määräajan päätyttyä. Tilapäiseen oleskelulupaan merkitään kirjaintunnus B.
>
> *Jatkuva oleskelulupa:* Myönnetään ulkomaalaiselle, joka on tullut Suomeen pysyvässä maahanmuuttotarkoituksessa. Lupa on uusittava määräajan päätyttyä. Jatkuvaan oleskelulupaan merkitään kirjaintunnus A.
>
> *Pysyvä oleskelulupa:* Myönnetään henkilölle, joka on oleskellut Suomessa yhtäjaksoisesti jatkuvalla oleskeluluvalla neljä vuotta. Oleskelun syy tai muut erityiset syyt voivat aiheuttaa poikkeuksia oleskeluaikaan. Lupa myönnetään toistaiseksi eikä sitä tarvitse uusia. Pysyvään oleskelulupaan merkitään kirjaintunnus P.

Ulkomaalainen
Suomen oikeuden kannalta henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen.

Siirtolainen/Työperäinen maahanmuuttaja
Henkilö, joka muuttaa pysyvässä tarkoituksessa toiseen maahan hankkiakseen sieltä toimeentulonsa.

Turvapaikanhakija
Henkilö, joka pyytää suojaa ja oleskeluoikeutta vieraasta maasta. Turvapaikanhakijan pakolaisuus todetaan vasta hakemukseen annetulla päätöksellä, joten tulisi välttää "pakolainen" sanaa ennen kuin päätös on annettu.

Pakolainen
Henkilö, joka nauttii kansainvälistä suojelua oman maansa ulkopuolella. Pakolaisella on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi rodun, uskonnon, poliittisen mielipiteen, kansallisuuden tai tiettyyn yhteiskuntaluokkaan kuulumisen vuoksi. Pakolainen on jo saanut turvapaikan tai oleskeluluvan pakolaisuuden perusteella.

Kiintiöpakolainen
Henkilö, jolla on YK:n pakolaistoimiston myöntämä pakolaisasema jo maahan tullessaan. Kiintiöpakolaisten määrä päätetään vuosittain valtion tulo- ja menoarvion yhteydessä pakolaiskiintiön puitteissa.

Ulkosuomalainen
Suomen rajojen ulkopuolella asuva Suomen kansalainen tai syntyperältään suomalainen henkilö, joka pitää itseään suomalaisena.

Paluumuuttaja
Ulkosuomalainen, joka on pitemmän tai lyhyemmän ajanjakson asunut Suomen rajojen ulkopuolella ja palaa takaisin Suomeen (esim. Ruotsin suomalaiset, Viron ja entisen Neuvostoliiton suomalaiset mm. inkeriläiset).

Monikulttuurinen, monietninen
Eri kulttuurien tasa-arvoinen rinnakkaiselo. Etnisyydessä on kyse yksilön ja ryhmän tavasta jäsentää itseään suhteessa toisiin. Etnisyys on sidoksissa tilanteisiin ja muuttuu ajan myötä. Monikulttuurisuuden rinnalla käytetään käsitteitä monietninen ja monikansallinen. Monietninen painottaa eri etnisten ryhmien, eri kulttuuriryhmien muodostamaa yhteiskuntaa. Monikansallinen painottaa yhteiskunnan koostumista eri kansallisuutta olevista henkilöistä, jotka voivat lainsäädännöllisestikin olla monikansallisia kaksoiskansalaisuuden myötä.

Vähemmistöpolitiikka
Yhteiskunnan tapa säädellä ja järjestää enemmistön ja vähemmistön välisiä suhteita.

Kotoutuminen
Prosessi, jossa maahanmuuttaja hankkii tarvittavat tiedot ja taidot osallistuakseen yhteiskunnan taloudelliseen, poliittiseen ja sosiaaliseen elämään itsenäisesti ja yhdenvertaisina kantaväestön kanssa. Samanaikaisesti maahanmuuttaja ylläpitää ja kehittää omaan kulttuuriinsa ja etnisyyteen liittyviä tärkeinä pitämiään asioita. Kotoutuminen edellyttää myös sopeutumista sekä vähemmistöltä että valtaväestöltä.

Kotouttaminen
Viranomaisten ja muiden tahojen järjestämät toimenpiteet, joilla edistetään maahanmuuttajien sopeutumista elämään ja toimimaan suomalaisessa yhteiskunnassa. Kotouttamisen tarkoituksena on antaa maahanmuuttajalle mahdollisimman nopeasti itsenäisen ja tasavertaisen kansalaisuuden vaatimat valmiudet.

Syrjäytyminen
Määritellään sosiaalipolitiikassa yleensä huono-osaisuuden kasautumiseksi. Suomen kaltaisessa yhteiskunnassa syrjäytymisen perusulottuvuuksia ovat erityisesti syrjäytyminen koulutuksesta, tuotannosta, kulutuksesta ja sosiaalisesta yhteisöstä. Maahanmuuttajan syrjäytyminen tarkoittaa integroitumisen vastakohtaa ja tarkoittaa toisaalta maahanmuuttajan vieraantumista omasta kulttuuristaan ja toisaalta jäämistä valtayhteisön elämän ulkopuolelle.

Suvaitsevaisuus
Ennakkoluulottomuus ja avoimuus yhdistyneenä terveeseen itsetuntoon ja oman kulttuurin tuntemukseen sekä kyky samanaikaisesti omaksua uutta ja vierasta sekä suhtautua siihen myös kriittisesti. Myös muiden mielipiteiden ja tapojen kunnioittamista.

Etninen syrjintä
Henkilön tai ryhmän asettaminen muita huonompaan asemaan hänen/heidän etnisen taustansa vuoksi.

Muukalaispelko, muukalaisviha
Voimakas kielteinen ennakkoluulo erilaisia, muualta tulevia ihmisiä kohtaan. Muukalaispelko muuttuu usein muukalaisvihaksi, joka tähtää vähemmistöryhmän karkottamiseen tai hävittämiseen.

Rasismi
Ideologia, jossa kielteiseksi määritellyt ominaisuudet kohdistetaan tiettyyn ”rotuun” tai tiettyyn ryhmään ihmisiä. Rasismi koostuu sarjasta kuvitelmia, joiden mukaan jokin ihmisryhmä on toista ryhmää moraalisesti, älyllisesti ja kulttuurisesti ylivoimaisempi ja jonka ylivoimaiset ominaisuudet periytyvät sukupolvelta toiselle. Rasismi saa erilaisia muotoja eri maissa riippuen historiasta, taloudesta, taustasta, kulttuurista ja muista tekijöistä.

1.4 Tiedottaminen

Tehokas tiedottaminen on kotouttamisen onnistumisen kannalta tärkeää. Kotouttamisohjelma julkaistaan Kalajoen ja Merijärven internetsivuilla. Ohjelman julkistamisesta tiedotetaan paikallislehdissä.

Kukin viranomainen tiedottaa toimintaansa liittyvistä kotoutumista koskevista asioista itse.

1.5 Kotouttamisohjelman seuranta ja päivitys

Kotouttamislain toimivuutta, kotouttamistoimenpiteiden tuloksellisuutta ja maahanmuuttajien asemaa tulee seurata kunnassa, samoin kuin kotoutumistuen maksamista. Kotouttamisohjelmaa tulee kehittää ja muuttaa heti kun siihen ilmenee tarvetta. Kotouttamisohjelma tulee kotouttamislain mukaan päivittää vähintään kerran neljässä vuodessa. Kunnat vastaavat ohjelman päivittämisestä tarvittaessa, vähintään neljän vuoden välein. Kotouttamisohjelmaa täydennetään käytännön työssä esiin tulevilla asioilla.

Ohjelma otetaan huomioon kuntien vuosisuunnitelmaa, talousarviota ja toiminta- ja taloussuunnitelmia tehtäessä.

1.6. Koulutus

Kalajoen kaupungin ja Merijärven kunnan henkilökunnalla on mahdollisuus osallistua maahanmuuttajien kohtaamiseen ja muihin kotouttamisasioihin liittyviin koulutuksiin täydennyskoulutusvelvoitteen puitteissa. Koulutuksista tiedotetaan myös kuntien muille hallintokunnille.

2. MAAHANMUUTTAJATILANNE ALUEELLA

Tilastokeskuksen mukaan Kalajoella ja Merijärvellä on vuoden 2011 lopussa asunut 202 ulkomaan kansalaista. Tilastoon ei ole laskettu opiskelijoita tai muita tilapäisesti alueella asuvia ulkomaan kansalaisia. Alueelle tulee maahanmuuttajia pääasiassa perhesyiden ja työn perusteella. Kalajoen ja Merijärven suurimmat ulkomaan kansalaisuuden omaavat ryhmät ovat bulgarialaiset, unkarilaiset, virolaiset, thaimaalaiset ja venäläiset. (Tilastokeskus, Ulkomaan kansalaiset seutukunnittain 2011). Tietoa siitä kuinka kansalaisuudet jakautuvat kunnittain ei ollut käytössä kotouttamisohjelmaa tehtäessä.

2.1. Pohjois-Pohjanmaan maahanmuuttostrategia 2015

Pohjois-Pohjanmaan maahanmuuttostrategia toimii maahanmuuttoasioita ohjaavana asiakirjana Pohjois-Pohjanmaalla. Julkaisu löytyy Ely-keskuksen sivuilta osoitteesta: www.ely-keskus.fi/pohjois-pohjanmaa/julkaisut.

3. MAAHANMUUTTAJIEN OHJAUS

Maahanmuuttajat ovat vaarassa joutua syrjäytyneiksi puutteellisen tai olemattoman kielitaidon vuoksi. Tietämättömyys yhteiskunnan toimintatavoista edesauttaa syrjäytymistä. Syrjäytymisen syynä voi olla esimerkiksi työttömyys, työmarkkinoilla vaadittavan pätevyyden puuttuminen tai jokapäiväisessä elämässä tarvittavien taitojen puute.

Maahanmuuttajille on tärkeää saada tietoa omalla äidinkielellään. Heidän on vaikea asioida suomeksi, puhumattakaan kirjoittamisesta virallisella kielellä. Kotouttamislain piiriin kuuluvat maahanmuuttajat tarvitsevat eniten neuvontaa ja kielellistä apua mm. tulkkaus, käännökset, viranomaisten asiapapereitten selvittely, erilaisten lomakkeiden täyttäminen, oleskelu-, työlupa-asiat, sekä konkreettista apua asioiden hoitamisessa esim. laskujen maksu, puhelimen käyttöön liittyvät asiat, vuokrat, asumissäännöt, eropapereiden sisältö, vuokra- ja muiden sopimusten sisältö.

Maahanmuuttajien ohjaus jakaantuu eri viranomaistahojen kesken. Maahanmuuttajien ohjaukseen kuuluu alkukartoituksen järjestäminen sitä tarvitseville sekä henkilökohtaisen kotoutumissuunnitelman laatiminen. Vastuu näistä tehtävistä on kuntien aikuissosiaalityöllä tai TE-toimistolla maahanmuuttajan tilanteesta riippuen. Lisäksi maahanmuuttaja voi saada ohjausta muilta viranomaisilta, riippuen omasta palvelutarpeestaan. Oulun eteläisen alueella toimiva maahanmuuttaja-asiamiestoiminnan käynnistämishanke antaa maahanmuuttajille yleistä ohjausta ja neuvontaa toimintakautensa ajan (2011-2013). Maahanmuuttaja-asiamiesten toimistot sijaitsevat Haapavedellä, Nivalassa ja Kalajoella, jonka lisäksi he käyvät tarpeen mukaan ohjaamassa asiakkaita muissa seutukunnan alueen kunnissa. Hankkeen ohjaus täydentää viranomaisten antamaa ohjausta, eikä missään vaiheessa korvaa sitä.

”Perustietoa Suomesta”-opas on saatavana viranomaisilta tai internetistä osoitteesta
www.lifeinfinland.fi
Lisää info-paketteja:
www.finfonet.fi
www.infopankki.fi
www.tasa-arvo.fi

3.1 Maahanmuuttajien alkukartoitus

Alkukartoituksessa arvioidaan alustavasti maahanmuuttajan työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet sekä kielikoulutuksen ja muiden kotoutumista edistävien toimenpiteiden ja palvelujen tarpeet. Tätä varten alkukartoituksessa selvitetään tarvittavassa laajuudessa maahanmuuttajan aikaisempi koulutus, työhistoria, kielitaito sekä tarvittaessa muut työllistymiseen ja kotoutumiseen vaikuttavat seikat. (Kotouttamislaki 9§)

Työ- ja elinkeinotoimisto käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka on työtön ja rekisteröity työnhakijaksi. Kalajoen aikuissosiaalityö käynnistää alkukartoituksen tarvittaessa kaikille muille maahanmuuttajille. Työ- ja elinkeinotoimisto tai aikuissosiaalityö voi käynnistää alkukartoituksen myös sitä pyytäneelle muulle maahanmuuttajalle, jos tämän arvioidaan sitä tarvitsevan. Alkukartoitus käynnistetään kahden kuukauden kuluessa asiakkuuden alkamisesta tai alkukartoitusta koskevasta pyynnöstä. (Kotouttamislaki 10§)

Alkukartoituksen järjestänyt TE-toimisto tai kunta ohjaa maahanmuuttajan tarvittavien palveluiden piiriin. Alkukartoituksen perusteella arvioidaan, tarvitseeko maahanmuuttaja kotoutumissuunnitelman. Tarvetta arvioitaessa kiinnitetään huomiota siihen tarvitseeko maahanmuuttaja kotoutumiskoulutusta, omaehtoista opiskelua tai muita toimenpiteitä kotoutumisen tueksi. (Kotouttamislaki 10§)

3.2 Henkilökohtainen kotoutumissuunnitelma

Kotoutumissuunnitelma on maahanmuuttajan yksilöllinen suunnitelma niistä toimenpiteistä ja palveluista, joiden tarkoituksena on tukea maahanmuuttajan mahdollisuuksia hankkia riittävä suomen tai ruotsin kielen taito sekä muita yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja sekä edistää hänen mahdollisuuksiaan osallistua yhdenvertaisena jäsenenä yhteiskunnan toimintaan. Suunnitelmassa huomioidaan maahanmuuttajan omat kotoutumista edistävät tavoitteet. Kotoutumissuunnitelma ja muut maahanmuuttajalle laaditut asiakirjat on sovitettava yhteen. (Kotouttamislaki 11§, 13§)

Maahanmuuttajalla on oikeus kotoutumissuunnitelmaan, jos hän on työtön työnhakija tai jos hän saa toimeentulotukea. Myös muilla maahanmuuttajilla on oikeus kotoutumissuunnitelmaan, mikäli hänen arvioidaan alkukartoituksen perusteella tarvitsevan suunnitelmaa kotoutumisen edistämiseksi. Kotoutumissuunnitelman tarve arvioidaan alkukartoituksessa ja sen laatiminen käynnistetään kahden viikon kuluessa alkukartoituksesta. Maahanmuuttaja, kunta ja TE-toimisto laativat kotoutumissuunnitelman yhteistyössä. (Kotouttamislaki 12-13§)

Työ- ja elinkeinotoimisto sopii kotoutumissuunnitelmassa maahanmuuttajan kanssa koulutuksesta, työnhausta ja sen tavoitteista sekä työnhakua tukevista ja työllistymistä edistävistä toimenpiteistä ja palveluista. Kunta sopii kotoutumissuunnitelmassa maahanmuuttajan kanssa kotoutumista ja työllistymistä edistävistä kunnan palveluista tai muista toimenpiteistä, jos maahanmuuttaja ei terveydentilansa, ikänsä, perhesyiden taikka näihin rinnastettavien syiden vuoksi voi osallistua kotoutumista tukeviin työvoimapoliittisiin toimenpiteisiin. (Kotouttamislaki 14§)

Ensimmäinen kotoutumissuunnitelma laaditaan enintään vuodeksi viimeistään kolmen vuoden kuluttua ensimmäisen oleskeluluvan tai oleskelukortin myöntämisestä tai oleskeluoikeuden rekisteröimisestä. Kotoutumissuunnitelman kesto määräytyy yksilöllisesti maahanmuuttajan omien tavoitteiden, työ- ja koulutushistorian sekä hänelle suunniteltujen toimenpiteiden perusteella. Kotoutumissuunnitelmaan oikeuttava enimmäisaika on kolme vuotta ensimmäisen kotoutumissuunnitelman allekirjoittamisesta. Aikaa voidaan tarvittaessa pidentää korkeintaan kaksi vuotta. Mikäli kotoutumissuunnitelmaa ei tilapäisesti voida toteuttaa esimerkiksi sairauden tai äitiysvapaan vuoksi, voidaan aikaa pidentää vastaavasti. (Kotouttamislaki 12§)

Maahanmuuttaja ohjataan hakeutumaan yksilöllistä tarvettaan vastaavaan koulutukseen tai muuhun kotoutumista ja työllistymistä edistävään toimenpiteeseen kuukauden kuluessa kotoutumissuunnitelman laatimisesta. (Kotouttamislaki 14§)

Alaikäiselle kotoutumissuunnitelma laaditaan tarvittaessa, kuitenkin yksin maahan tulleelle aina. Perheelle laaditaan kotoutumissuunnitelma, mikäli perheen tilanne sitä edellyttää. Perheen suunnitelmassa kiinnitetään erityistä huomiota lapsen tai nuoren kehitystä tukevan ja ohjaavan vanhemmuuden edellytyksiin ja vanhempien tuen ja koulutuksen tarpeisiin. Suunnitelma laaditaan aina monialaisena yhteistyönä ja sovitetaan perheenjäsenten yksilöllisiin suunnitelmiin. (Kotouttamislaki 15-16§)

Kunnan tai TE-toimiston on aktiivisesti tarjottava maahanmuuttajalle kotoutumissuunnitelmaan sisältyviä toimenpiteitä ja palveluja käytettäviksi osoitettujen määrärahojen rajoissa. Maahanmuuttajan on noudatettava suunnitelmaansa sekä hakeuduttava ja osallistuttava säännöllisesti suunnitelmaan sisältyvään kieliopetukseen ja muihin suunnitelmassa sovittuihin toimenpiteisiin ja palveluihin. Kunnan ja TE-toimiston on seurattava kotoutumissuunnitelman toteutumista ja tarkistettava suunnitelma tilanteen muuttuessa, sitä pyydettäessä tai vähintään kerran vuodessa. (17-18§)

Suomi.fi sivustolta löytyy työ- ja elinkeinoministeriön laatima lomake henkilökohtaisen kotoutumissuunnitelman tekemiseen. Lomake löytyy suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi osoitteesta www.suomi.fi/asiointi → haku: henkilökohtainen kotoutumissuunnitelma.

Osaamiskartoitus: Osaamiskartoituksen tavoitteena on tukea maahanmuuttajan kokonaisvaltaisen kotoutumisprosessin edistymistä. Kaikissa kotoutumisprosessin vaiheissa maahanmuuttajalle on tärkeää saada valmiuksia toimia suomalaisessa yhteiskunnassa omaa kulttuuri-identiteettiään menettämättä. Kotoutumisessa tuetaan hänen pyrkimyksiään löytää aktiivinen rooli omien työelämään ja ammatillista koulutusta koskevien ratkaisujen tekemisessä. Osaamiskartoituksessa ei hankita vain maahanmuuttaja-asiakkaasta tietoa, vaan kartoituksen ohjauskeskusteluissa kouluttaja tukee ja edistää osallistujan työllistymiseen ja ammatilliseen koulutukseen

tarvitsemiaan tiedollisia ja taidollisia valmiuksia, kartoittaa osallistujan voimavaroja ja osaamista sekä selkiyttää yhdessä osallistujan kanssa tämän ammatillista suunnitelmaa. Kouluttaja ohjaa osallistujaa tutustumaan ja käyttämään maahanmuuttajille tarkoitettuja sähköisiä tieto- ja neuvontapalveluja. Kartoituksen kesto: 3 – 5 päivää. TE-toimisto ohjaa asiakkaat osaamiskartoituspalveluun.

3.3 Maahanmuuttajista aiheutuvien kustannusten korvaaminen kunnalle

Kunnalle voidaan voimassa olevien säännösten mukaan korvata maahanmuuttajista aiheutuvia kustannuksia seuraavasti (kotouttamislaki 5 luku):

Laskennallinen korvaus maahanmuuttajien vastaanotosta: Laskennallista korvausta maksetaan kotoutumislain 2§ 2 tai 3 momentissa tarkoitetun henkilön (esim. kansainvälistä suojelua saava) kuntaan osoittamisesta, neuvonnasta ja muusta kotoutumista tukevan toiminnan järjestämisestä. Korvausta maksetaan neljän vuoden ajan siitä alkaen kun henkilölle on rekisteröity ensimmäinen kotikunta väestötietojärjestelmään.

Korvaus kotoutumistuesta ja toimeentulotuesta maksetaan kotoutumislain 2§ 2 tai 3 momentissa tarkoitetusta henkilöstä (esim. kansainvälistä suojelua saava) syntyneistä kustannuksista enintään kolmelta vuodelta.

Korvaus paluumuuttoavustuksesta: kunta voi korvata kotoutumislain 2§ 2 tai 3 momentissa tarkoitetun henkilön (esim. kansainvälistä suojelua saava) kohtuulliset matka- ja muuttokustannukset sekä myöntää paluumuuttoavustuksen henkilölle, joka vapaaehtoisesti palaa koti- tai lähtömaahansa muuten kuin tilapäisessä tarkoituksessa. Kulut korvataan kunnalle.

Korvaus tulkitsemisesta maksetaan kotoutumislain 2§ 2 tai 3 momentissa tarkoitetulle henkilölle (esim. kansainvälistä suojelua saava) järjestetystä tulkitsemisesta aiheutuneista kustannuksista.

Korvaus erityiskustannuksista:

a) alaikäisenä ilman huoltajaa Suomeen saapuneen henkilön sijoittamisesta perheryhmäkotiin sekä perhehoidosta, asumisen tukipalveluista ja muista lastensuojelun palveluihin rinnastettavista toimenpiteistä kunnalle aiheutuvat kustannukset enintään siihen saakka kunnes nuori täyttää 21 vuotta;
b) vamman tai sairauden edellyttämän pitkäaikaisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä kunnalle aiheutuvat huomattavat kustannukset, jos henkilö on ollut huollon tai hoidon tarpeessa Suomeen saapuessaan;
c) erityisistä syistä muut kunnalle aiheutuneet kustannukset

Erityiskustannukset korvataan enintään kymmeneltä vuodelta. Korvaamisen edellytyksenä on, että siitä on erikseen sovittu ely-keskuksen ja kunnan kesken.

4. TYÖ- JA ELINKEINOTOIMISTON (TE-TOIMISTON) PALVELUT

TE-toimisto vastaa maahanmuuttajien työllistymistä ja kotoutumisesta edistävistä ja tukevista työvoimapalveluista ja muista toimenpiteistä työnhakijaksi ilmoittautuneille maahanmuuttajille.

TE-toimisto antaa maahanmuuttajalle asianmukaista ohjausta ja neuvontaa kotoutumista edistävistä toimista ja palveluista sekä työelämästä. TE-toimisto informoi maahanmuuttajaa työnhausta, TE-toimiston palveluista sekä työllistymistä edistävistä palveluista ja toimista, työnhakijan yleisistä oikeuksista ja velvollisuuksista sekä työttömyysetuuksien työvoimapoliittisista edellytyksistä.

TE-toimisto käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka on työtön ja rekisteröity työnhakijaksi työ- ja elinkeinotoimistoon julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa säädetyllä tavalla. Alkukartoituksessa arvioidaan alustavasti maahanmuuttajan työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet sekä kielikoulutuksen ja muiden kotoutumista edistävien toimenpiteiden ja palvelujen tarpeet.

TE-toimisto, kunta ja maahanmuuttaja laativat yhdessä kotoutumissuunnitelman. Perustellusta syystä TE-toimisto ja maahanmuuttaja voivat laatia kotoutumissuunnitelman keskenään. TE-toimisto sopii kotoutumissuunnitelmassa maahanmuuttajan kanssa koulutuksesta, työnhausta ja sen tavoitteista sekä työnhakua tukevista ja työllistymistä edistävistä toimenpiteistä ja palveluista.

TE-toimisto seuraa kotoutumissuunnitelman toteutumista ja tarkistaa kotoutumissuunnitelmaa julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa säädetyllä tavalla.

Kotoutumiskoulutuksena oppivelvollisuusiän ylittäneelle maahanmuuttajalle järjestetään suomen tai ruotsin kielen opetusta ja tarvittaessa luku- ja kirjoitustaidon opetusta sekä muuta opetusta, joka edistää työelämään ja jatkokoulutukseen pääsyä. Kotoutumiskoulutuksen kielellisenä tavoitteena on, että maahanmuuttaja saavuttaa suomen tai ruotsin kielessä toimivan peruskielitaidon.

Kotoutumiskoulutus järjestetään pääsääntöisesti työvoimapoliittisena aikuiskoulutuksena tai voidaan järjestää myös omaehtoisena opiskeluna. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vastaa työvoimapoliittisena aikuiskoulutuksena toteutettavan kotoutumiskoulutuksen järjestämisestä toimialueellaan. TE-toimisto ohjaa maahanmuuttajan työvoimapoliittisena aikuiskoulutuksena toteutettavaan kotoutumiskoulutukseen tai hakeutumaan omaehtoiseen opiskeluun.

Kotoutumistuki on maahanmuuttajalle kotoutumissuunnitelman mukaisiin toimenpiteisiin osallistumisen aikaisen toimeentulon turvaamiseksi tarkoitettu tuki. Oikeus kotoutumistukeen työmarkkinatukena määräytyy työttömyysturvalain mukaisesti. TE-toimisto antaa kotoutumistuen myöntämistä koskevat sitovat työvoimapoliittiset lausunnot Kansaneläkelaitokselle.

www.mol.fi	Ylivieskan seutukunnan työ- ja elinkeinotoimisto: Valtakatu 4, PL 40, 84101 Ylivieska puhelin: 010 60 44750, vaihde 010 60 40037, faksi: 010 60 44753 ylivieska@te-toimisto.fi

5. KUNTIEN PALVELUT

Rekisteröityminen kuntaan, suomalainen henkilötunnus	Maistraatti	Puh. 071 876 0241 www.maistraatti.fi	Pohjois-Pohjanmaan maistraatti Ylivieskan yksikkö Valtakatu 4, 3 kerros

5.1 Asuminen

Kalajoen kaupungin vuokra-asuntojen hallinnointi on vanhusten ja vammaisten asuntoja lukuun ottamatta keskitetty kaupungin vuokrataloyhtiölle,
Kiinteistö Oy Kalajoen Vuokra-asunnoille. Yhtiön hoidossa on 237 aravavuokra-asuntoa ja 32 vapaarahoitteista asuntoa.

Kiinteistö Oy Kalajoen Vuokra-asuntojen asunnoista 140 kpl sijaitsee kerrostaloissa ja 129 kpl rivitaloissa.
Kooltaan ne ovat 27,5 m^2 - 95 m^2. Lisätietoja asunnoista saa toimitusjohtaja Anne Prittiseltä, puh. (08) 462 090.

Kalajoen Vanhustenkotiyhdistys ry:n hallinnoimista vanhusten asunnoista (94 kpl) saa lisätietoja Aila Siirilältä, puh. (08) 462 090.

Vuokra-asunnon hakeminen tapahtuu ARA:n lomakkeella nro 100. Hakemuslomakkeita saa mm. kaikista kunnista. Hakemukset liitteineen tulee toimittaa osoitteeseen
Kalajoen Kiinteistönhoito Oy, Kalajoentie 32, 85100 KALAJOKI. Kuoreen merkintä "Asuntohakemus".

Merijärven kunnalla on useita vuokra-asuntoa eri puolilla kuntaa. Valtaosa asunnoista sijaitsee keskustaajamassa, mutta asuntoja voi hakea myös Pyhänkosken, Kalaputaan tai Ylipään kyliltä.

Vuokra-asuntoja haetaan hakulomakkeilla, joita saa kunnantoimistolta, Kunnantie 1, 86220 Merijärvi. Hakemuksiin tulee liittää tulotiedot. Asuntoja haetaan jatkuvalla haulla.

Vapaista asunnoista voi tiedustella kunnan keskuksesta, puh. 044-4776 200.

5.2. Sosiaalipalvelut

5.2.1 Lastensuojelu

Lastensuojelua on lapsi- ja perhekohtainen lastensuojelu. Lisäksi järjestetään lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi ehkäisevää lastensuojelua. Ehkäisevällä lastensuojelulla edistetään ja turvataan lasten kasvua, kehitystä ja hyvinvointia sekä tuetaan vanhemmuutta. Ehkäisevää

lastensuojelua on myös kunnan muiden palvelujen piirissä, kuten äitiys- ja lastenneuvoloissa, muussa terveydenhuollossa, päivähoidossa, opetuksessa ja nuorisotyössä annettava erityinen tuki silloin kun lapsi ei ole lastensuojelun asiakkaana.

Lastensuojelutoimenpitein autetaan lasta ja perhettä, jos lapsen elämäntilanteessa on terveyttä ja kehitystä sekä hyvinvointia vaarantavia tekijöitä. Hyvinvointia vaarantavia tekijöitä voivat olla esim. vanhempien väsyminen, päihteiden käyttö, mielenterveydelliset ongelmat, väkivalta, lapsen hoidon laiminlyönti tai voimakkaat ristiriidat perheessä. Joskus lapsi tai nuori voi itse vaarantaa omaa kehitystään esim. käyttämällä päihteitä, laiminlyömällä koulunkäyntiä tai tekemällä rikoksia.

Lastensuojelun sosiaalityöntekijät p 044- 4691 356 ja 044 , 4691 725

Isyyden vahvistaminen (lastenvalvoja p. 044 - 4691 260)

Kun vanhemmat eivät ole avioliitossa keskenään lapsen syntyessä, on lapsen isyys vahvistettava. Lapsen isyys tunnustetaan äidin kotipaikkakunnan lastenvalvojan luona.

Maistraatti ilmoittaa äidin kotipaikkakunnan lastenvalvojalle avioliiton ulkopuolella syntyneestä lapsesta. Tämän ilmoituksen perusteella lastenvalvoja lähettää vanhemmille kutsun isyysselvityksen tekemistä varten. Vanhemmat voivat myös itse varata ajan lastenvalvojalta lapsen syntymän jälkeen.

Isyyden tunnustamisella vahvistetaan lapsen ja hänen isänsä välinen sukulaisuussuhde. Isyyden vahvistamisen jälkeen lapselle voidaan antaa isän sukunimi. Lapsi saa samanlaisen oikeudellisen aseman kuin on avioliitossa syntyneellä lapsella. Lastenvalvoja lähettää isyysselvitysasiakirjat maistraattiin, joka vahvistaa isyyden.

Isyyden tunnustamisen yhteydessä vanhemmat voivat tehdä sopimuksen lapsen yhteishuoltajuudesta. Muuten äiti pysyy lapsen ainoana huoltajana.

Lapsen huolto- ja tapaamisoikeus

Lapsen huollon tarkoituksena on turvata lapsen tasapainoinen kehitys ja hyvinvointi yksilöllisten tarpeiden ja toivomusten mukaisesti. Huollon tulee turvata myönteiset ja läheiset ihmissuhteet erityisesti lapsen ja hänen vanhempiensa välillä.

Avioliitossa syntyneen lapsen huoltajia ovat hänen molemmat vanhemmat yhdessä. Vanhempien erotessa tai kun lapsen isyys tunnustetaan, on ratkaistava, kuinka lapsen huolto järjestetään.

Erotilanteessa lapsen huolto voi jatkua yhteishuoltona tai vanhemmat voivat sopia, että huolto jää vain toiselle vanhemmalle. Mikäli vanhemmat ovat yksimielisiä lapsen huollon järjestämisestä, sopimus vahvistetaan lapsen asuinpaikan sosiaalitoimistossa.

Laki turvaa lapsen oikeuden tavata molempia vanhempiaan, jos nämä eivät asu yhdessä. Lapselle on tärkeää, että hänellä on pysyvät suhteet sekä äitiin että isään. Vanhemmat voivat sopia tapaamiskysymyksistä keskenään suullisesti tai tehdä kirjallisen sopimuksen, jonka lastenvalvoja vahvistaa.

Elleivät vanhemmat pääse yksimielisyyteen lapsen asumiseen, huoltoon tai elatukseen liittyvissä asioissa, asia voidaan viedä tuomioistuimen ratkaistavaksi. Ennen päätöksentekoa tuomioistuin pyytää yleensä selvityksen perusturvalautakunnalta. Selvitystä varten sosiaalityöntekijät tapaavat vanhempia ja lapsia yhdessä ja erikseen ja tarvittaessa käyttävät muuta asiantuntija- apua. Selvityksen tekeminen kestää yleensä 2–3 kuukautta.

Elatusapu

Lain mukaan lapsella on oikeus riittävään elatukseen, josta vastaavat hänen vanhempansa kykynsä mukaan. Vanhemmat ovat vastuussa lapsen elatuksesta siihen saakka kun tämä täyttää 18 vuotta. Mikäli lapsen vanhemmat eivät asu yhdessä, muualla asuva vanhempi toteuttaa tätä lain mukaista elatusvastuutaan yleensä kuukausittain maksettavalla elatusavulla. Sen euromäärästä vanhemmat voivat neuvotella lastenvalvojan luona.

Lastenvalvoja on oikeutettu vahvistamaan elatusta koskevan sopimuksen, mikäli vanhemmat ovat sopimuksen sisällöstä yhtä mieltä. Elatusavusta tehtävä sopimus vahvistetaan siinä kunnassa, missä lapsella ja hänen edustajallaan on kotipaikka.

Vanhemmat voivat myös hakea käräjäoikeudelta elatusta koskevan päätöksen, joka on rinnasteinen lastenvalvojan vahvistamalle sopimukselle.
Elatustukiasiat hoitaa Kela.

Lisätietoa Kelan osoitteesta:
http://www.kela.fi/in/internet/suomi.nsf/NET/301208101004HL?OpenDocument

PERHETYÖ JA LAPSIPERHEIDEN KOTIPALVELU

Perhetyö

Perhetyö on suunnitelmallista ja pitkäkestoista lapsiperheiden tukemista vanhemmuudessa, lasten kasvatuksessa ja hoidossa sekä arjesta selviytymisessä. Perheessä voi ilmetä tilanteita, joissa tarvitaan apua ja tukea mm. äkillisen elämänmuutoksen kohdatessa, sosiaalisten tukiverkostojen luomisessa, lasten hoitoon ja kasvatukseen sekä koulunkäyntiin ja arkielämän hallintaan. Perhetyö on perheen neuvontaa ja ohjausta, tukea ja keskustelua sekä yhdessä tekemistä. Päämääränä on aikaansaada yhdessä määritelty muutos arjen sujumiseksi. Perhetyötä järjestetään ennaltaehkäisevänä tai korjaavana perhetyönä.

Lapsiperheiden tilapäinen kotipalvelu

Sosiaalihuoltolain 20 §:n mukaan kotipalveluilla tarkoitetaan asumiseen, henkilökohtaiseen hoivaan ja huolenpitoon, lasten hoitoon ja kasvatukseen sekä muuhun tavanomaiseen ja totunnaiseen elämään kuuluvien tehtävien ja toimintojen suorittamista tai niissä avustamista.

Saman lain 21 §:n mukaan kotipalveluja annetaan alentuneen toimintakyvyn, perhetilanteen, rasittuneisuuden, sairauden, synnytyksen, vamman tai muuan vastaavanlaisen syyn perusteella niille, jotka tarvitsevat apua suoriutuakseen 20 §:ssä tarkoitetuista tehtävistä ja toiminnoista.

Kotipalvelu on maksullista. Tuntihinta on 7 euroa ja maksimihinta 40 euroa/päivä.
Perhetyön ohjaaja 044 – 4691 491

5.2.2 Aikuissosiaalityö

Aikuissosiaalityö on yli 18-vuotiaille tarkoitettua, yksilön tai perheen kanssa tehtävää lakisääteistä asiakastyötä, jonka tavoitteena on muutos asiakkaan elämänhallinnan parantamiseksi ja ongelmien ennaltaehkäisy. Tavoitteena on tukea asiakasta ylläpitämään tai parantamaan arkipäivän selviytymistä, taloudellista toimeentuloa sekä oman toimintaympäristön vuorovaikutussuhteita.

TOIMEENTULOTUKI

Toimeentulotuki on viimesijainen taloudellinen tuki, jonka tarkoituksena on turvata henkilön ja perheen ihmisarvoisen elämän kannalta vähintään välttämätön toimeentulo. Toimeentulotuen hakijalla on velvollisuus hakea ennen toimeentulotuen hakemista niitä sosiaaliturvaetuuksia, joihin hänellä on oikeus (esimerkiksi työttömyysturva, asumistuki, opintotuki sekä elatusmaksu). Hakijan on myös aktiivisesti pyrittävä parantamaan työmarkkina-asemaansa esimerkiksi hakeutumalla työhön, harjoitteluun tai ammatilliseen koulutukseen.
Tuki perustuu lakiin ja asetukseen toimeentulotuesta. (Laki toimeentulotuesta). Toimeentulotuki on tarkoitettu tilapäiseksi avuksi ja tarve selvitetään aina tapauskohtaisesti. Sosiaali- ja terveysministeriö on laatinut oppaan sosiaalityöntekijöiden ja – ohjaajien käyttöön. Kalajoella on myös perusturvalautakunnan hyväksymä toimeentulotukiohjeistus, joka takaa kuntalaisten tasa-arvoisen kohtelun.
Toimeentulotukioikeus selvitetään toimeentulotukilaskelmalla.
Toimeentulotuki jaetaan perustoimeentulotukeen ja täydentävään toimeentulotukeen.

AKTIVOINTISUUNNITELMA JA KUNTOUTTAVA TYÖTOIMINTA

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta tuli voimaan 1.9.2001 ja se pitää sisällään aktivointisuunnitelman ja kuntouttavan työtoiminnan.
Aktivointisuunnitelma laaditaan työttömälle, toimeentulotukea saavalle asiakkaalle yhdessä työ- ja elinkeinoviranomaisen kanssa. Suunnitelmassa tehdään arvio siitä, miten työttömän työllistymisedellytyksiä ja itsenäistä selviytymistä voidaan edistää parhaalla mahdollisella tavalla. Aktivointisuunnitelma pyritään tekemään, kun toimeentulotukiasiakkuus on kestänyt 4 kuukautta.
Kuntouttavaa työtoimintaa järjestetään pitkään työttömänä olleelle henkilölle ja sen tarkoituksena on parantaa työttömän mahdollisuutta palata työelämään, estää syrjäytymistä ja parantaa elämänhallintaa. Kuntouttavaa työtoimintaa järjestetään kaupungin toimipisteessä, tai yhteistyössä seurakunnan, valtion viraston tai järjestön kanssa. Työtoimintaa voidaan järjestää 1-5 päivänä viikossa, vähintään 4 tuntia päivässä. Kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvalle

maksetaan hänelle normaalisti kuuluvat etuudet (yleensä työmarkkinatuki tai toimeentulotuki), sekä 9 euron ylläpitokorvaus työpäivältä. Ylläpitokorvaus ei vaikuta Kelan etuuksiin tai toimeentulotukeen.

Kalajoen toimisto Tohtorintie 4 85100 Kalajoki	**Himangan toimisto** Raumankarintie 2 68100 Himanka
Puhelinaika klo 10.30-11.30, asiakkuus sukunimen alkukirjaimen mukaan. Sosiaalityöntekijä A-K 044-4691 262 Sosiaalityöntekijä L-Ö ja Merijärvi 044-4691 725 Himangan työntekijä 044-4691 855	
Sosiaalitoimiston toimistosihteeri 044-4691 209	
Johtava sosiaalityöntekijä 044-4691 266	

5.2.3 Varhaiskasvatuspalvelut

Varhaiskasvatuspalvelut on alle kouluikäisille lapsille ja lapsiperheille suunnattu palvelu, jonka tehtävänä on tukea perheitä lasten kasvatustehtävässä. Varhaiskasvatuspalveluiden tavoitteena on tukea lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia, kasvamista, kehittymistä ja oppimista.
Alle kouluikäisen lapsen päivähoidon järjestämiseksi perheillä on mahdollisuus valita vanhempainrahakauden päätyttyä joko kotihoidon tuki, kunnallinen päivähoitopaikka (päiväkodit, perhepäivähoito, ryhmäperhepäivähoito) tai yksityinen päivähoito (palveluseteli tai yksityisen hoidon tuki). Avoimia varhaiskasvatuspalveluja lapsille ja perheille tarjoavat mm. seurakunnat, Mannerheimin Lastensuojeluliitto sekä eri järjestöt.

Lasten päivähoitojärjestelyihin liittyvää palveluohjausta saa päivähoidon ohjaajilta päivähoitotoimistoista. Palveluohjausta varten on suositeltavaa tehdä ajanvaraus ja tarvittaessa sovitaan tulkkipalveluiden järjestämisestä. Päivähoitoa haetaan kirjallisesti ja hakemuksia saa päivähoitotoimistoista tai internet-osoitteesta www.kalajoki.fi.
Päivähoitopaikka järjestetään alle kouluikäisille lapsille vanhempainrahakauden päätyttyä kahdessa viikossa, mikäli hoidon tarve johtuu äkillisestä työllistymisestä tai opintojen aloittamisesta. Muutoin järjestämisaika on neljä kuukautta. Lapsen hoitopäivien määrä kuukaudessa sekä lapsen hoitoaika sovitaan lapsen ja perheen tarpeiden mukaisesti.

Kaikissa päivähoitopaikoissa tehdään lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tueksi varhaiskasvatussuunnitelma yhteistyössä lapsen vanhempien kanssa. Tässä suunnitelmassa yhdistetään vanhempien tietämys omasta lapsestaan ja henkilökunnan näkemys varhaiskasvatuksen toteuttamisesta päivähoidossa. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjataan lisäksi lapsen yksilölliset tarpeet, esimerkiksi ruokavalio, kielen oppimisen taso ja opettamisessa käytettävät menetelmät.

Kielen opettamisessa käytetään monia toimintatapoja. Lasta rohkaistaan ja kannustetaan osallistumaan sosiaaliseen vuorovaikutukseen toisten lasten kanssa. Kuvien käyttö, lorut, laulut ja leikki ovat tärkeitä suomen kielen oppimisessa

Päivähoitotoimisto Kalajoki ja Merijärvi	Kalajoentie 12
Palvelupäällikkö	044 4691263
Päivähoidon ohjaajat	044 4691268, 044 4691848

5.2.4 Vammaispalvelut

Vammaispalveluiden tarkoituksena on edistää vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena sekä ehkäistä ja poistaa vammaisuuden aiheuttamia haittoja ja esteitä.
Vammaispalveluissa tavoitteena on voimavarojen kohdentaminen asiakkaiden palvelutarpeen arviointiin ja palvelusuunnitelmien laadintaan. Avun tarpeeseen vastataan mahdollisimman varhain ja oikein mitoitetuilla toimenpiteillä kiinnittämällä huomioita kuntouttavaan työotteeseen ja asiakkaiden omatoimisuuden lisäämiseen. Vammaisia ihmisiä tuetaan löytämään ja käyttämään omia voimavarojaan sekä mahdollisuuksiaan arkielämän toiminnoissa, opinnoissa, työssä sekä vapaa-ajalla.

Kalajoen ja Merijärven vammaishuollon palvelut	
Kehitysvammahuollon johtaja	puh. 044-4691 285
Vammaistyön palveluohjaaja	puh. 044-4691 855
Ohjaaja	puh. 044-4691 726
Asumispalvelut: vastaava ohjaaja, ryhmäkoti Puistola	puh. 044-4691 374
vastaava ohjaaja, ryhmäkoti Ankkuri	puh. 044- 4691 819
Päivä- ja työtoiminta: vastaava ohjaaja	puh. 044-4691 286

5.2.5 Kotihoito- ja asumispalvelut (vanhuspalvelut)

KOTIHOITO

Kotihoito on asiakkaan kodissa tapahtuvaa hoivaa, huolenpitoa sekä sairaanhoitoa. Kotihoidon tehtävänä on yhdessä asiakkaan, läheisten ja yhteistyötahojen kanssa mahdollistaa itsenäinen, inhimillinen ja laadukas elämä omassa kodissa mahdollisimman pitkään. Palvelu voi olla säännöllistä tai tilapäistä.

Kotihoidon ohjaaja Kalajoki	044 – 4691 265 (puhelinaika 9 – 12)
Kotihoidon ohjaaja Himanka	044 – 4691 817
Kotihoito Merijärvi	044 - 4691728

Kotiutushoitaja auttaa sairaalasta kotiutuvia asiakkaita, jotka sairautensa vuoksi eivät pysty kotiutumaan ilman ulkopuolista apua.

Kotiutushoitaja	044 – 4691 235

Kotihoidon sairaanhoidollisia palveluja annetaan pääsääntöisesti arkipäivisin. Palvelut on tarkoitettu asiakkaille jotka sairautensa vuoksi eivät pysty käyttämään terveyskeskuksen palveluja.

Kotisairaanhoitajat Kalajoki	044-4691431, 044-4691430, 044-4691528 044-4691551, 044-4691426
Himanka	044-4691816, 044-4691815
Merijärvi	044-4691727

OMAISHOITO

Omaishoidolla tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotioloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla.

Palveluohjaaja	044 – 4691 817
Kehitysvammahuollon johtaja	044 – 4691 285

PÄIVÄKESKUS

Päiväkeskustoimintaa järjestetään kotona asuville ikäihmisille. Toiminta on virikkeellistä, kuntouttavaa, omatoimisuutta tukevaa sekä sosiaalisia kontakteja ylläpitävää. Päiväkeskukseen hakeudutaan kotihoidon ohjaajien kautta.

TUKIPALVELUT

Tukipalveluihin kuuluvat ateria-, kylvetys-, pyykki-, asiointi-, turvapuhelin- ja kuljetuspalvelut. Tukipalveluita haetaan kotihoidon ohjaajilta.

ASUMISPALVELUT

Palveluasuminen on tarkoitettu henkilöille jotka eivät enää selviydy omassa kodissaan kotiin järjestettyjen palvelujen avulla ja tarvitsevat ympärivuorokautista hoitoa ja huolenpitoa. Palveluasuminen voi olla lyhyt- tai pitkäaikaista. Palveluasumisen asukkaat valitaan moniammatillisessa työryhmässä (SAS).

5.3 Terveyspalvelut

Kalajoki tuottaa terveyspalveluja Kalajoella ja Merijärvellä. Molemmissa kunnissa terveyskeskukset tarjoavat maahanmuuttajille heidän tarvitsemansa terveyden- ja sairaanhoitopalvelut, kuten muillekin kuntalaisille. Maahanmuuttaja voidaan ohjata terveyspalvelujen piiriin kotouttamissuunnitelman teon yhteydessä maahanmuuttajan ikä ja terveydentila huomioon ottaen.

Kummassakin kunnassa tarjotaan lääkärien ja hoitajien vastaanottopalveluja, laboratorionäytteenottoa, kuntoutusta, hammashoitoa. Työterveyshoitajan ja työterveyslääkärin vastaanottopalveluja tarjotaan Kalajoella ja Himangalla.

Lisätietoa terveyspalveluista saa Kalajoen kaupungin internet-sivuilta
www.kalajoki.fi/asukas/perusturvapalvelut/terveyspalvelut

5.3.1 Kiireetön ajanvaraus ja päivystys

Lääkäreiden vastaanotolle, päivystävän-, diabetes-, reuma-, astma-, ja sydänhoitajan vastaanotolle voi varata aikoja ajanvarauksien numeroista ma-to klo 8-16, ja pe klo 8-15 Kalajoen terveyskeskuksesta ja Himangan terveysasemalta. Merijärven terveysasemalta tiistaisin ja torstaisin klo 8-16.

Kiireellisissä sairaustapauksissa lääkäripäivystys ja hoidontarpeen arviointi toimivat ma-to 8-16 ja pe 8-15 Kalajoen terveyskeskuksessa ja Himangan terveysasemalla. Merijärvellä tiistaisin ja torstaisin klo 8-16.

Muina aikoina päivystää

Oulaskankaan sairaalan yhteispäivystys	puh (08) 4297 840
Raahen sairaala	puh (08) 849 111
Keski-Pohjanmaan keskussairaalan yhteispäivystys	puh (06) 8287 350

Laboratorio

puh. 044-4691 510
kalajoki.laboratorio@kalajoki.fi
Ma - To 07.00 - 14.30
Pe 07.00 - 12.30

Näytteenottoon ajanvarauksella (ajanvaraus: ma – to kello 13.00 – 14.00, puh. 044 - 4691 581) ja muuna aikana ilmoittautumisjärjestyksessä.

Himangalla näytteenotto ma - pe kello 07.30 - 10.30 (ajanvaraus oman terveysaseman kautta)

Merijärvellä näytteenotto to kello 07.30 - 10.00 (ajanvaraus oman terveysaseman kautta)

Röntgen

puh. 044-4691 516
kalajoki.rontgen@kalajoki.fi
ma - to klo 07.45 - 15.30
pe klo 07.45 - 14.00

Röntgentutkimukset ja sydänfilmit lääkärin lähetteellä (ajanvaraus)

Kalajoen terveyskeskuksen ja terveysasemien osoitetiedot:

Terveyskeskukset:		
Kalajoki		Tohtorintie 4, 85100 Kalajoki
neuvonta	puh. 044-4691 505	
ajanvaraus	puh. 044-4691 502	
Terveysasemat:		Kannuskyläntie 13, 68100 Himanka
Himanka		
neuvonta	puh. 044—4691 802	Kirkkotie 6, 86220 Merijärvi
ajanvaraus	puh. 044-4691 502	
Merijärvi		
neuvonta	puh. 044-4691 723	
ajanvaraus	puh. 08- 4775 502	

5.3.2 Neuvola

Neuvolapalveluissa lähtökohtana on yksilöllinen ja asiakaslähtöinen palvelu, jossa perheen arjessa selviytymistä, hyvinvointia ja vanhemmuutta tuetaan tarpeen mukaan.

Äitiysneuvolassa huolehditaan odottavan äidin ja sikiön terveydentilasta sekä valmennetaan äitiä, isää ja koko perhettä lapsen syntymään. Kun raskaus on todettu, varataan ensimmäinen vastaanottoaika terveydenhoitajalle. Perhesuunnittelun avulla pyritään varmistamaan, että lapsi on toivottu. Perhesuunnitteluun kuuluu esimerkiksi sopivan ehkäisymenetelmän valinta. Lastenneuvolassa lapsi käy 2 viikon iästä aina kouluikään saakka. Lastenneuvolassa pyritään turvaamaan mahdollisimman terve lapsuus ja edistämään koko perheen hyvinvointia. Neuvolassa huolehditaan myös koululais- ja opiskelijaterveydenhuollon palveluista.

Kalajoki: Terveydenhoitajien puhelintunti ma – to klo 12-13	Ajanvaraus äitiys- ja lastenneuvolaan p. 044 4691 557. Ajanvaraus on välttämätön terveydenhoitajalle myös aamuvastaanoton asiakkaille.
Merijärvi: Terveydenhoitajan puhelintunti ma – to klo 11.30 – 12.30	p. 044 4691 724
Himanka: Äitiysneuvola, kouluterveydenhuolto Terveydenhoitajan puhelintunti ma – to klo 12-13 Lastenneuvola, opiskeluterveydenhuolto Terveydenhoitaja	p.044 4691 839 p. 044 4691 840

5.3.3 Suun terveydenhuolto

Kalajoen terveyskeskus	Käyntiosoite: Tohtorintie 4, 85100 Kalajoki	
Särkypäivystys ma - pe klo 8-11		puh. 044 4691 547
<u>Toimisto:</u> Vastaava hammaslääkäri Kauno Salminen Vastaava suuhygienisti Helena Kamunen	puh. 044 4691 542 puh. 044 4691 541	

Vastaanotot: Hammaslääkäri Erkki Peltosaari Hammaslääkäri Kauno Salminen Hammaslääkäri Jukka Toivanen Hammaslääkäri Riitta Uunila Hammaslääkäri Auli Huhtala Suuhygienisti Helena Kamunen Suuhygienisti Taina Rantanen	 puh. 044 4691 537 puh. 044 4691 543 puh. 044 4691 554 puh. 044 4691 539 puh. 044 4691 538 puh. 044 4691 541 puh. 044 4691 540	
Merijärven terveysasema Hammaslääkäri Jukka Toivasen vastaanotto	puh. (08) 4775 727	
Himangan terveysasema Särkypäivystys ma - pe klo 8-11 Hammaslääkäri Airi Kääntä Hammaslääkäri Eveliina Makowiecka	 puh. 044 4691 831 puh. 044 4691 830	
HAMMASLÄÄKÄRIPÄIVYSTYS VIIKONLOPPUISIN JA ARKIPYHINÄ VAIN KIIREELLISTÄ ENSIAPUA TARVITSEVILLE: Muina aikoina kiireellisissä särkytapauksissa	Kokkolan pääterveysaseman hammashoitolassa kello 09.00 - 11.00 ilman ajanvarausta. Tiedustelut heti kello 09.00, puh. 06 - 8287 487. Osoite: Mariankatu 28, 67200 Kokkola - Oulaskankaan sairaala, puh. (08) 429 7840 (soita ensin) - Raahen sairaala, puh. (08) 439 4511 - Keski-Pohjanmaan keskussairaala, puh. (06) 828 7350	

5.3.4 Perheneuvonta, mielenterveys- ja päihdepalvelut

Osviitta on Kalajoen kaupungin psykososiaalinen yksikkö, joka tarjoaa sekä perheneuvonta- että mielenterveys- ja päihdepalveluja.

5.3.4.1 Perheneuvola

- Tarjoaa tukea perheille, joissa on alle 18-vuotiaita lapsia
- Tarjoaa konsultaatiota lasten ja nuorten parissa työskenteleville

Palvelut ovat asiakkaille maksuttomia, vapaaehtoisia ja luottamuksellisia.

Perheneuvoloiden tehtävänä on tuottaa lakisääteisiä kasvatus- ja perheneuvonnan palveluja tukemalla ja edistämällä lasten, nuorten ja perheiden psyykkistä hyvinvointia ja elämän hallintaa.

Perheneuvolassa annetaan asiantuntija-apua perhe-elämän solmukohdissa. Esimerkiksi lasten kasvatukseen ja kehitykseen sekä perheiden ihmissuhteisiin liittyvissä asioissa voi tulla tilanteita, joissa ulkopuolinen apu voi avata uusia näkökulmia.

Voit ottaa yhteyttä perheneuvolaan, kun

- olet huolissasi lapsesi käyttäytymisestä, mielialasta tai muista tunne-elämään liittyvistä asioista
- haluat keskustella lapsesi kehityksestä tai kasvatuksesta
- lapsellasi on vaikeuksia päiväkodissa, koulussa tai kavereiden kanssa
- sinulla on vanhemmuuteen liittyviä kysymyksiä
- toivot selvittelyapua perheesi ristiriitatilanteisiin
- toivot apua parisuhteen pulmiin
- perheessäsi harkitaan eroa tai perheesi tarvitsee apua erosta selviytymiseen
- perheessä on kohdattu menetyksiä tai muita vaikeita elämäntilanteita
- kun työssäsi kaipaat ulkopuolista tukea (konsultaatio, työnohjaus)

Työmuodot

Perheneuvolassa työskentelee sosiaalityöntekijä, psykologi ja konsultoiva lasten- ja nuorten psykiatri. Lasten ja nuorten psykiatrille ajanvaraus perheneuvolasta.

Tarvittaessa teemme yhteistyötä lapsen ja perheen kannalta tärkeiden tahojen kanssa.

Työskentely voi olla yksilö-, pari- ja perhetapaamisia, lapsen tutkimuksia ja verkostotyöskentelyä.

Neuvonta, ajanvaraus ja yhteystiedot

Voit soittaa perheneuvolaan ja keskustella työntekijän kanssa tilanteestasi. Tarvittaessa voit myös varata ajan työntekijän vastaanotolle. Lähetettä ei tarvita.

Osviitan palvelupäällikkö/perheneuvolan sosiaalityöntekijä Sari Lehtinen	puh. 044 4691 552, sari.lehtinen@kalajoki.fi
Perheneuvolan psykologi Jussi Tukiainen	p. 044 4691 556
Puhelinaika ja ajanvaraus Ma - To kello 12.00 - 13.00. Jonotusajat vaihtelevat, mutta kiireellisissä asioissa pyrimme antamaan vastaanottoajan mahdollisimman pian.	

5.3.4.2 Mielenterveys- ja päihdetyö

Psykiatrian erikoissairaanhoitajat ja konsultoiva psykiatri auttaa Sinua, jos tarvitset:
- psykiatrista tutkimusta ja hoitoa
- päihdeongelmien hoitoa

- ryhmämuotoista hoitoa esim. aku-, rentoutus- ja valohoitoryhmä
- työnohjausta ja konsultaatiota
- neuvontaa ja ohjausta eri elämäntilanteissa

Annamme lisäksi asiantuntija-apua, pidämme alustuksia ja esitelmiä yllämainituista asioista eri tahoille, esim. kouluille.

Osviitta Tohtorintie 4 85100 Kalajoki	**avoinna**: Ma - To kello 08.00 - 16.00 Pe kello 08.00 - 13.00 Puhelintunti Ma - To 12.00 - 13.00 Toimimme ajanvarauksella.
Eila Pirkola	puh. 044 4691 553
Tiina Nevanperä	puh. 044 4691 550
Saija Kujala	puh. 044 4691 721 (ti ja pe vastaanotto Merijärven terveysasemalla)
Sanna Kuusisto	puh. 044 4691 838 (vastaanotto Himangan terveysasemalla)
Saija Joki-Erkkilä	puh. 044 4691 438
Anna-Liisa Hannula-Tukiainen	Psykiatrille saat vastaanottoajan soittamalla sairaanhoitajille
Anne Kangas	puh. 044 4691 842

6. KANSANELÄKELAITOKSEN PALVELUT

Kela huolehtii Suomessa asuvien perusturvasta eri elämäntilanteissa. Kelan hoitamia sosiaaliturvaetuuksia ovat mm. perhe-etuudet, opintoetuudet, asumisen tuet, työttömän perusturva, sairausvakuutus, kuntoutus, vammaisetuudet ja peruseläketurva.

6.1 Kelan maksamat etuudet

Kelan toimenpiteet maahanmuuttajien kotouttamisessa ovat lähinnä eri etuuksien maksaminen maahanmuuttajille sekä neuvonta ja ohjaus Kelan ja muiden yhteistyötahojen palveluista. Pääsääntöisesti Kelan etuuksien maksamisen edellytyksenä on, että henkilöllä on myönteinen päätös kuulumisesta Suomen sosiaaliturvan piiriin. Lisäedellytyksenä on vähintään vuoden oleskelulupa, jos sellaista muuttajalta edellytetään. Suomeen muuttajan on toimitettava Kelalle lomake ”Hakemus Suomen asumisperusteisen sosiaaliturvan soveltamisesta Suomeen muutettaessa” (Y77) sekä esitettävä passi oleskelulupineen, jos oleskeluluvan tiedot eivät Kelassa näy. Henkilötunnuksen saamiseksi maahanmuuttajan on ilmoittauduttava henkilökohtaisesti Maistraatin toimipisteessä ja täytettävä siellä maahanmuuttoilmoitus. Lähin maistraatin toimipiste on Ylivieskassa.

6.2 Perhe-etuudet

Lapsen syntymän vuoksi Kelasta voidaan myöntää äitiysavustus ja vanhempainpäiväraha. Äitiysavustuksen saaminen edellyttää vakinaista asumista sekä terveystarkastusta terveyskeskuksessa tai lääkärinvastaanotolla ennen neljännen raskauskuukauden loppua. Päivärahan saamisen edellytyksenä on, että hakija on asunut vakuutettuna Suomessa vähintään 180 päivää ennen laskettua aikaa. Päivärahaa voidaan maksaa sekä äidille äitiysrahana että isälle isyysrahana. Vanhemmat voivat itse valita kummalle vanhempainraha maksetaan. Vanhempainrahakauden jälkeen perheelle voidaan maksaa lastenhoidontukea vaihtoehtona kunnan järjestämälle päivähoidolle, kunnes nuorin lapsista täyttää 3 vuotta. Lapsilisää maksetaan alle 17-vuotiaasta lapsesta.

6.3 Opintoetuudet

Päätoimisia opintoja harjoittavalle henkilölle voidaan maksaa opintotukea (opintoraha, asumislisä ja opintolainan valtiontakaus). Etuudet myönnetään pääsääntöisesti vasta sen jälkeen, kun henkilö on oleskellut Suomessa muussa kuin opiskelutarkoituksessa vähintään 2 vuotta. Ns. paluumuuttajilta ei edellytetä kahden vuoden asumista. Opintoetuus voidaan myöntää maahanmuuttajalle, kun hänellä on Suomessa pysyvä oleskelulupa. Koulumatkatukea voidaan myöntää maahanmuuttajalle, kun hänellä on Suomessa rekisteröitynä kotikunta. Tukea myönnetään lukiossa ja ammatillista perustutkintoa suorittavalle päivittäisiin koulumatkoihin, kun matkan pituus on vähintään 10 km/suunta.

6.4 Yleinen asumistuki

Asumistuki voidaan myöntää Suomessa vakinaisesti asuvien henkilöiden muodostamalle ruokakunnalle Suomessa sijaitsevan asunnon kustannuksiin. Tukeen vaikuttaa asuinkunta, asunnon koko ja ikä, ruokakunnan jäsenten määrä ja tulot ja asumismenot.

6.5 Sairauden perusteella maksettavat etuudet

Korvauksena sairauden aiheuttamasta työkyvyttömyydestä maksetaan sairauspäivärahaa. Lisäksi Kela järjestää erilaista kuntoutusta ja maksaa kuntoutuksesta aiheutuvan ansionmenetyksen korvaamiseksi kuntoutusrahaa.

6.6 Työttömyyden perusteella maksettavat etuudet

Työttömyyden perusteella myönnettäviä Kelan etuuksia ovat peruspäiväraha, työmarkkinatuki ja kotoutumistuki. Näistä maahanmuuttajille kyseeseen tulee lähestulkoon vain kotoutumistuki, koska muissa on saamisen edellytyksenä 10 kuukauden (43 viikon) työssäoloehdon täyttyminen Suomessa tai sopimusmaassa työskentelyn perusteella. Työmarkkinatukea voidaan maksaa 17–64-vuotiaalle henkilölle, joka on työttömänä työnhakijana työ- ja elinkeinotoimistossa ja jolle ei ole voitu osoittaa työtä tai koulutusta. Maahanmuuttaja-asiakkaalta edellytetään lisäksi, että hänelle on tehty kotoutumissuunnitelma. Työ- ja elinkeinotoimisto antaa Kelalle lausunnon oikeudesta kotoutumistukeen sekä mahdollisista 60 tai 90 päivän karensseista ja viiden kuukauden odotusajasta.

6.7 Eläke-etuudet

Eläke-etuuksista maahanmuuttajille tulee ensi vaiheessa kyseeseen lähinnä vain eläkkeensaajan asumistuki. Se voidaan myöntää iän perusteella 65 vuotta täyttäneelle. Muissa eläke-etuuksissa (vanhuuseläke, työkyvyttömyyseläke) edellytetään kolmen vuoden Suomessa asumista 16 ikävuoden ja eläkkeen alkamisen väliseltä ajalta. Asumisen ei tarvitse olla yhdenjaksoista. Eläkkeen määrä suhteutetaan Suomessa asuttuun aikaan. Kela maksaa takuueläkettä 65 vuotta täyttäneille tai 19–64-vuotiaille työkyvyttömille maahanmuuttajille. Siinäkin on maksamisen edellytyksenä kolmen vuoden Suomessa asuminen. Asumisen ei tarvitse olla yhtäjaksoista eikä edeltää välittömästi takuueläkkeen myöntämistä.

6.8 Lisätiedot

Hakemuslomakkeita, esitteitä ja lisätietoja on saatavissa Kelan toimistoista ja Kelan nettisivuilta osoitteesta www.kela.fi. Suomenkielisten lomakkeiden lisäksi yleisimpiä lomakkeita löytyy myös englanniksi käännettyinä. Lisäksi joitain esitteitä löytyy englanniksi ja venäjäksi käännettyinä. Asiakaspalvelua varten Kelalla on palvelupiste Kalajoella ja Ylivieskassa. Himangalla ja Ala-vieskassa toimii kunnan yhteispalvelupiste.

Kelan yhteyskeskuksen elämäntilannelähtöiset palvelunumerot palvelevat asiakasta maanantaista perjantaihin kello 8-16 välisenä aikana. Palvelunumerot on saatavissa Kelan toimistoista ja Kelan nettisivuilta osoitteesta www.kela.fi → puhelinpalvelu.

Tarvittaessa on mahdollisuus asiakkaalle maksuttomaan tulkkauspalveluun.

puh. 020 692 207 www.kela.fi	Kalajoentie 29,85100 KALAJOKI p. 020 635 5062	Englanninkielinen sosiaaliturvan palvelunumero: 020 692 227 8.00-18.00

7. POLIISI

Poliisilain mukaan poliisin on toimittava asiallisesti ja puolueettomasti sekä sovinnallisuutta edistäen. Poliisin tulee ensisijassa neuvoin, kehotuksin ja käskyin pyrkiä ylläpitämään yleistä järjestystä ja turvallisuutta. Poliisi ei saa puuttua kenenkään oikeuksiin enempää kuin poliisin tehtävän suorittamiseksi on tarpeen. Poliisin työ on myös yhteiselon turvaamista ja yksilöiden oikeuksien kunnioittamista.

Poliisi hoitaa oleskeluoikeuden rekisteröinti-, oleskelulupa- sekä kansalaisuusasiat. EU:n ulkopuolelta tulevat maahanmuuttajat tarvitsevat oleskeluluvan. EU:n kansalaisten täytyy rekisteröityä paikallispoliisilla, mikäli he oleskelevat maassa yli kolme kuukautta. Oleskelulupa-anomus tulee jättää oman paikkakunnan poliisille. Ensimmäinen oleskelulupa haetaan yleensä jo ennen Suomeen muuttoa. EU-kansalaisten tulee täyttää oleskeluoikeuden rekisteröinti-ilmoitus.

Jokilaaksojen poliisilaitos www.poliisi.fi puh. 071 876 0161	Katajaojankatu 4 PL 39 84101 Ylivieska

8. PAIKALLISET JÄRJESTÖT

Maahanmuuttajien kotouttaminen ja etnisten suhteiden edistäminen ovat yhteistyötä, johon eri kansalaisjärjestöt luovat viranomaistahon työn rinnalle toisenlaisia mahdollisuuksia toiminnalle. Järjestöt tarjoavat maahanmuuttajalle peruspalveluitten rinnalle toimintoja, jotka tukevat hänen osallistumis- sekä vaikuttamismahdollisuuksiaan ja vahvistavat mahdollisuuksia sosiaalisten verkostojen luomiseen.

Kalajoen yhdistysrekisteri on tarkoitettu elinkeinoelämän toimijoiden, yritysten, yhteisöjen, oppilaitosten sekä yksittäisten kuluttajien ja uusien kuntalaisten käyttöön. Yhdistysten yhteystiedot löytyvät osoitteesta: www.kalajoki.fi ->asukas->yhdistystoiminta->yhdistysrekisteri.

Alueella toimivia järjestöjä ovat muun muassa Mannerheimin Lastensuojeluliitto (www.mll.fi), Suomen Punaisen Ristin paikallisjärjestöt (www.punainenristi.fi) ja Moni Koti- Kansainvälinen Oulun Eteläinen ry.

9. SEURAKUNNAT

Uskonnolla voi maahanmuuttajan kotimaassa olla huomattavasti näkyvämpi ja suurempi rooli kuin suomalaisessa yhteiskunnassa. Maahanmuuttajien uskonnollinen tausta tulisi ottaa huomioon ja heille tulisi tarjota tietoa omaan uskontokuntaansa kuuluvasta toiminnasta Suomessa. Seurakunnilla ei ole suuresti maahanmuuttajille suunnattua erillistä toimintaa vaan kaikki ovat tervetulleita mukaan yleiseen toimintaan. Uskonnot.fi verkkosivustolta löytyy lista Suomessa toimivista yhteisöistä jaoteltuna esimerkiksi uskontokunnan mukaan. Sivu suomeksi ja englanniksi. www.uskonnot.fi/yhteisot/byreligion

Evankelisluterilainen seurakunta

Kalajoen seurakunnassa maahanmuuttajatyö kuuluu diakoniatyöntekijöiden vastuualueeseen. Sekä diakoniatyöntekijät että papit voivat antaa myös henkistä ja hengellistä tukea sitä tarvitseville. Luonnollisesti seurakunta tarjoaa kotouttamiseen monenlaisia mahdollisuuksia päiväkerhoista jumalanpalveluksiin. Yleensä seurakunnan tilaisuudet ja kerhot ovat avoinna kaikille riippumatta siitä, onko henkilö luterilainen tai edes kristitty. Seurakunnan tapahtumat löytyvät pääsääntöisesti seurakunnan internetsivuilta: www.kalajoenseurakunta.fi

Kalajoen seurakunta kirkkoherranvirasto Papit, kaste, häät, hautajaiset Kirkkoherra Rauli Junttila	Plassintie 2 85100 Kalajoki	p. (08) 4640530 p.0447229000	kalajoki.seurakunta@evl.fi	Kirkkoherranvirasto avoinna: Ma,ke-pe: 9 – 14, Ti 9-18
Diakoniatyö Ulla Ketone**n**	Plassintie 2	p.0447229006	ulla.ketonen@evl.fi	
Lasten kerhot ja perhekerhot Heli Simonen		p.0447229019	heli.simonen@evl.fi	
Nuorisotyö nuortenillat leirit, retket Hanne Konttila		p.044 7229009	hanne.konttila@evl.fi	

Musiikkityö kuorot, konsertit vs. Tiina Ylimäki	Plassintie 2	p.044 7229004	tiina.ylimaki@evl.fi	
Perheasiain neuvottelukeskus	Toimimitalo Pietari Terveystie 11 84100 Ylivieska			Ajanvaraukset puh 08-425 990 ma-to klo 12-13
Merijärvi: Merijärven kappeli-seurakunta	Seurakunta-toimisto: Vanhatie 20 86220 Merijärvi avoinna ma, ke ja pe klo 9-12	Leila Eilola p. 08-477119	toimistonhoitaja: leila.eilola@evl.fi	

Ortodoksinen seurakunta

Alavieska ja Ylivieska kuuluvat Oulun ortodoksiseen seurakuntaa ja Nivala Kiuruveden ortodoksiseen seurakuntaan. Tapahtumat löytyvät seurakunnan Internetsivuilta.

Oulun ortodoksinen seurakunta	Torikatu 74 90120 Oulu	puh. 044 5115 741 faksi (08) 375986	oulu@ort.fi	Kirkkoherranvirasto on avoinna ma-pe klo 9.00-12.00
Kiuruveden ortodoksinen seurakunta	Niemistenkatu 6 74700 Kiuruvesi	puh. (017) 752 278	www.ort.fi/fi/kiuruvesi kiuruvesi@ort.fi	

Katolinen seurakunta

Alue kuuluu Nasaretin pyhän perheen seurakuntaan, joka toimii pääasiassa Oulussa. Oulussa järjestetään sunnuntaisin messu englanniksi kello 10.00 ja suomeksi kello 15.00. Muut tapahtumat löytyvät seurakunnan Internetsivuilta.

Nasaretin pyhän perheen seurakunta	Liisantie 2 90560 Oulu	puh. 08 347 834	perhe@catholic.fi http://perhe.catholic.fi/

Islamilainen yhdyskunta

Pohjois-Suomen Islamilainen yhdyskunta	Kajaaninkatu 36 H 90100 OULU	puh. 050 058 2371	amannan@sun3.oulu.fi
Suomen islamilainen yhdyskunta	Lönnrotinkatu 22 00120 HELSINKI	Puh. 09-2782551, 045-3473482	rabita@rabita.fi www.rabita.fi

10. KOULUTUSPALVELUT

10.1 Varhaiskasvatus

Katso 5.2.3, Kalajoen ja Merijärven kuntien palvelut.

10.2 Esi- ja perusopetus

Lapsen oppivelvollisuus alkaa normaalisti sinä vuonna kun hän täyttää 7 vuotta. Oppivelvollisuutta edeltävänä vuonna lapsella on oikeus osallistua maksuttomaan esiopetukseen. Esiopetusta annetaan vähintään 700 h/lukuvuosi.

Esiopetus järjestetään samassa ryhmässä suomenkielisten lasten kanssa. Sopeutumista lapsiryhmään tuetaan rohkaisemalla ja kannustamalla lasta vuorovaikutukseen toisten lasten kanssa. Erilaisten lasten toimiminen yhdessä lisää suvaitsevaisuutta ja ehkäisee syrjäytymistä. Esiopetuksessa on erityisenä tavoitteena suomen kielen opetus sekä lapsen oman äidinkielen tukeminen. Esikoulussa lapsi harjoittelee koulussa tarvittavia taitoja. Oppilashuollon palvelut sisältyvät esiopetukseen.

Oppivelvollisuusikäisellä maahanmuuttajalla on oikeus samaan perusopetukseen kuin suomalaisillakin. Perusopetukseen sisältyvät monipuoliset erityisopetuspalvelut sekä oppilashuollon palvelut. Lain mukaan opinnoissa tilapäisesti jälkeen jääneille tai muuten erityistä tukea tarvitseville tulee antaa tukiopetusta. Tämä koskee myös maahanmuuttajaoppilasta. Vieraskielisten oppilaiden opetukseen voidaan hakea erillistä valtionavustusta. Kunnalla on mahdollisuus tarjota perusopetukseen valmistavaa opetusta.

Maahanmuuttajataustaisten oppilaiden opetuksessa on keskeistä oppilaan hyvinvointi, suomen kielen oppiminen, kodin ja koulun välinen yhteistyö sekä tarvittaessa opiskeluvalmiuksien parantaminen niin, että oppilas menestyy jatko-opinnoissaan. Opetus suunnitellaan oppilaan kieli-, koulu- ja oppimistaustan pohjalta. Oppilaat sijoittuvat pääsääntöisesti omiin lähikouluihinsa, missä he saavat suomi toisena kielenä -opetusta ja tarvittaessa tukiopetusta. Maahanmuuttaja oppilas ei ole erityisen tuen oppilas, kielitaitonsa, koulu- tai kulttuuritaustansa perusteella. Nämä seikat otetaan kuitenkin huomioon kouluarjessa ja opetuksen sisältöjä suunniteltaessa mm. henkilökohtaisissa oppimissuunnitelmissa, arvioinnissa ja koetehtävissä. Muilta osin maahanmuuttajaoppilaat osallistuvat perusopetuksen opetussuunnitelman mukaiseen

työskentelyyn ja heitä koskevat samat käytännöt kuin muitakin oppilaita. Koulujen kerhotyön kautta voidaan maahanmuuttajaoppilaiden koulunkäyntiä ja oppimista tukea.

Vähemmistöuskontojen ja elämänkatsomustiedon opetusta järjestetään, jos vähintään kolme opetukseen oikeutettua asuu saman kunnan alueella.

Oppilaille voidaan järjestää oman kielen opetusta tarpeen mukaan.

10.3 Lukiokoulutus

Lukio antaa yleissivistävää koulutusta. Lukioon kuten muihinkin perusopetuspohjaisiin oppilaitoksiin haetaan yhteishaussa. Lukio-opiskelijoiden valinta perustuu aikaisempaan koulumenestykseen. Ulkomaisella todistuksella haetaan lukiopaikkaa yhteishaun aikaan suoraan lukiosta. Lukion voi suorittaa myös yksityisoppilaana tenttimällä. Lukiokoulutuksessa vieraskielisten opiskelijoiden opetukseen voidaan hakea erillistä valtionavustusta.

Kalajoki: Sivistystoimenjohtaja Esa Siirilä	puh. 044 4691 236
Merijärven koulutoimisto Merijärventie 106 86220 Merijärvi Rehtori-sivistystoimenjohtaja Jari Ylikulju	puh. 044-4776 290

10.4 Nivelvaiheen koulutus

Alueella järjestetään suomen kielen kotouttamiskoulutusta sekä maahanmuuttajien ammattiin valmistavaa koulutusta niille, joiden kielitaito ei riitä suoraan ammatilliseen koulutukseen. Maahanmuuttajien ammattiin valmistava koulutus sisältää suomen kielen sekä niiden yleisten aineiden opetusta, joita tarvitaan Suomessa ammattikoulutuksessa. Kielen oppiminen on sujuvan kotoutumisen edellytys.

10.4.1 Suomen kielen koulutuksen järjestäminen alueella

Alueella suomen kielen koulutuksia järjestetään kokoaikaisena (noin 5 päivää viikossa) sekä osa-aikaisesti (esim. kerran viikossa). Koulutusta järjestetään Kalajoella sekä lähikunnissa.

Sekä Ylivieskan ammattiopistossa että Ruukin maaseutuopistossa järjestetään maahanmuuttajien ammattiin valmistavaa koulutusta niille, joiden kielitaito ei riitä suoraan ammatilliseen koulutukseen. Maahanmuuttajien ammattiin valmistava koulutus sisältää suomen kielen sekä niiden yleisten aineiden opetusta, joita tarvitaan Suomessa ammattikoulutuksessa. Koulutuksen

suorittaneille on taattu mahdollisuus jatkokoulutukseen Raahen koulutuskuntayhtymän oppilaitoksissa.

Haapaveden Opisto järjestää nuorille ja aikuisille maahanmuuttajille eritasoisia koulutuksia:
Suomen kielen- ja kulttuurin koulutus (moduulit 1-4)
Maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus (MAVA), alkaen syyskuussa
Suomi sujuvaksi -koulutus
www.haapop.fi

Lisäksi koulutusta voidaan järjestää työvoimakoulutuksena; koulutukseen hakeutuminen TE-toimiston kautta.

Yhteystiedot kts. alla.

10.5 Ammatillinen sekä muu koulutus

Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä JEDU on alueella toimiva toisen asteen monialaista ammatillista koulutusta antava oppilaitos, johon kuuluu seitsemän oppilaitosta (Kalajoella Kalajoen ammattiopisto). Koulutuskuntayhtymän ammattiopistoissa annetaan perus- ja aikuiskoulutusta seitsemällä eri koulutusalalla. Hakeminen opintoihin tapahtuu sähköisellä hakemuksella valtakunnallisessa yhteishaussa. http://www.jedu.fi/

Kalajoen ammattiopisto Puh. 040 3120 400 www.kam.fi/yso	Opintie 2 85100 Kalajoki
Oulaisten ammattiopisto puh. 040 7128115, 71228116, 7128117	86300 Oulainen

Ammattikorkeakoulutusta alueella antaa Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu KPAMK. Ylivieskan yksikössä voi opiskella tekniikkaa, sosiaalialaa, humanistista ja kasvatusalaa, matkailua ja liiketaloutta. Hakeminen opintoihin tapahtuu sähköisellä hakemuksella valtakunnallisessa ammattikorkeakoulujen yhteishaussa. http://web.cou.fi/

Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu Ylivieskan yksikkö Puh. (08) 449 2500 http://web.cou.fi/	Vierimaantie 7 84100 Ylivieska

Kansalaisopistot (Kalajoen kansalaisopisto ja Raahe-opisto) tarjoavat mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen opintopiirien ja kurssien kautta vaikuttaen siten kansalaisyhteiskunnan toimivuuteen. Opisto järjestää maahanmuuttajille suomen kielen ja kulttuurin kursseja.

Kalajoen kansalaisopisto Puh. 044 4691 444 http://www.kalajoki.fi/alltypes.asp?menu_id=354	Kalajoentie 24 85100 Kalajoki
Jokihelmen opisto Oulaisten toimisto avoinna ma-to klo 9-15 ja pe 9-13 p. 044 7591 503, kurssi-ilmoittautumiset 044 7591 999 http://www.jokihelmenopisto.fi/	Lallunniementie 2, 86600 Haapavesi

Ammatillista, ammatilliseen koulutukseen valmentavaa ja yleissivistävää koulutusta alueella antaa Kalajoen Kristillinen Opisto. Vapaan sivistystyön oppilaitoksena se tarjoaa lisäksi monipuolisesti lyhytkursseja eri aloilta.

Kymppiluokka on tarkoitettu peruskoulun päättäneille nuorille. Se tarjoaa mahdollisuuden korottaa päättötodistuksen arvosanoja, parantaa kielitaitoa sekä miettiä tulevia valintoja. Aikuisperuskoulu tarjoaa mahdollisuuden perusopetuksen oppimäärän suorittamiseen oppivelvollisuusiän ylittäneille opiskelijoille. Myös yksittäisten peruskouluarvosanojen suorittaminen ja korottaminen on mahdollista. Opistolla on perusopetuksen päättötodistuksen anto-oikeus.

Toisen asteen ammatillista peruskoulutusta on tarjolla lapsi- ja perhetyön perustutkinnon muodossa sekä opetussuunnitelmaperusteisena että näyttötutkintona. Näyttötutkintona on mahdollista suorittaa lisäksi koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjauksen ammattitutkinto, perhepäivähoitajan ammattitutkinto sekä lasten ja nuorten erityisohjaajan ammattitutkinto.

Opiston järjestämien vapaatavoitteisten kurssien ja tapahtumien teemoissa näkyy koko elämän kirjo lapsista eläkeläisiin ja kädentaidoista ja taiteesta kasvatusalaan ja uskoon. Lyhytkurssien ja tapahtumien lisäksi Opisto tarjoaa kehitysvammaisille työvuoden kestävän Omin siivin –erityislinjan sekä senioreille Kolmas ikä –linjan.

Kalajoen Kristillinen opisto www.kkro.fi Puh. (08) 4639 200	Kasarmintie 2, 85100 Kalajoki

Raahen koulutuskuntayhtymä on alueella toimiva toisen asteen monialaista ammatillista koulutusta antava oppilaitos, johon kuuluu kolme oppilaitosta (Raahen ammattiopisto, Lybeckerin käsi- ja taideteollisuusopisto sekä Ruukin maaseutuopisto). Koulutuskuntayhtymän ammattiopistoissa annetaan perus- ja aikuiskoulutusta kuudella eri koulutusalalla. Hakeminen opintoihin tapahtuu sähköisellä hakemuksella valtakunnallisessa yhteishaussa.
Raahen koulutuskuntayhtymään kuuluvat opistot:

Raahen ammattiopisto rao@raahenao.fi Vaihde 08 2105 111, Fax 08 2015211	Tervahovinkatu 2, Postiosoite PL 2, 92101 Raahe
Lybeckerin käsi- ja taideteollisuusopisto Sofia Lybeckerinkatu 1, Postiosoite PL 88, 92101 Raahe	Vaihde 08 2105 111 Fax 08 221220
Ruukin maaseutuopisto Vaihde 08 2707 100, Fax 08 270 200	Sammalkankaantie 280, 92400 Ruukki

Eritasoiset ja pituiset suomen kielen kurssit, muut koulutukset ja kurssit	Haapaveden Opisto Puh. 020 741 5900 www.haapop.fi	Vanhatie 52, 86600 Haapavesi
	Ylivieskan ammattiopisto Puh. 040 3120 400 ysoinfo@kam.fi	Kuusitie 6, 84100 Ylivieska
	kts. TE-toimistot	
	kts. kansalaisopistot	

11. YRITTÄJYYS JA ELINKEINOELÄMÄ

11.1 Kuntien yrityspalvelut

Kalajoki

Kalajoen kaupungin strategian yhtenä pääpainopisteenä on alueen elinkeinoelämän edistäminen, kehittäminen ja ammattitaitoisen työvoiman saatavuuden turvaaminen. Alueen väestö ikääntyy ja samalla työikäisten määrä vähenee. Kotouttamisen ja maahanmuuton keskeisenä lähtökohtana on myös kansainvälisyyden lisääminen. Keskeinen tavoite on työperäisen maahanmuuton lisääminen.

Kotouttamista edistävänä palveluna Kalajoen Yrityspalvelukeskus tarjoaa yrittäjyyteen liittyviä monipuolisia asiantuntijapalveluja. Yrityspalvelukeskuksen yritysneuvontapalvelut keskittyvät uusien yritysten perustamiseen, jo toimivien yritysten kasvun ja kansainvälistymisen tukemiseen, yritysten omistajanvaihdoksiin sekä toimitiloihin liittyviin kysymyksiin. Yrityspalvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti ja paikallisesti yhteistyössä alueen muiden yritysneuvontapalvelujen tuottajien kanssa. Yrittäjyyteen ja yritystoimintaan liittyvä neuvonta osana kotouttamisprosessia on aina yksilöllistä ja tarvittavat toimenpiteet suunnitellaan asiakaskohtaisesti.

Tärkeimmät yhteistyökumppanit yrittäjyyteen ja kotouttamiseen liittyvissä asioissa ovat ELY-keskus ja paikallinen TE- toimisto. Kotouttamisessa yhteistyötä tehdään erityisesti ammattitaitoisen työvoiman saatavuuden turvaamiseksi.

lähivalmentaja Marianne Hirn, - uusien yritysten perustamisneuvonta - mikroyritysten neuvonta	puh. 044 4691 381	Yrityspalvelukeskus Kalajoentie 5 85100 Kalajoki
yritysneuvoja Mirja Mustonen, - yritysten kehittäminen, kasvu ja kansainvälistyminen	puh. 044 4691 249	
projektipäällikkö Pekka Antti-Roiko, - yritysten rekrytointipalvelut	puh. 044 4691 380	
elinkeinojohtaja Miia Himanka, - yritysten toimitila-asiat	puh. 044 4691 246	
turkistalousneuvoja Hanna Valo - turkistalouden kansainvälisen työvoiman työllistämistarpeet	puh. 044 4691 339	
lomituspalvelujohtaja Hanna Nikupaavo maatalouden lomituspalvelu	puh. 044-4691 253	

Merijärvi

Merijärven elinkeinoasiamies Tapio Rasmus	puh. 050 5581 625, 044 539 5208 tapio.rasmus@ysk.fi

11.2 Yrittäjien yhdistykset

Kalajoen Yrittäjät ry - puheenjohtaja Kimmo Salmela - sihteeri Heini Salmu	puh. 0400 841 720 puh. 040 515 8156

Himangan Yrittäjät ry - puheenjohtaja Jorma Särkilä	puh. 050-4011696
Kalajoki Matkailuyhdistys ry - puheenjohtaja Esa Takala	puh. 0440 466 676
Oulaisten yrittäjät ry - pj. Eero Simunaniemi	puh. 08 – 479 5630 ja 044 558 1714

12. KULTTUURI JA VAPAA-AIKA

Vapaa-ajan toiminnassa tavoitteena on pitää osallistumiskynnys matalana, mikä luo hyvät edellytykset myös monikulttuuriselle toiminnalle.

Moni Koti- Kansainvälinen Oulun Eteläinen ry (perustettu marraskuussa vuonna 2011) järjestää monenlaisia vapaa-ajan toimintoja maahanmuuttajille ja nimenomaan ulkomaalaisten ja suomalaisten kesken. Esim. ruokakurssit, virkistys-ohjelmat, kansainväliset juhlat jne.

12.1 Kulttuuri

Kulttuuripalveluiden tavoitteena on kuntalaisten henkisen ja sosiaalisen pääoman kasvattaminen ja osaltaan syrjäytymisen ehkäiseminen. Tärkeää on myös luoda edellytyksiä omaehtoiselle kulttuurin kokemiselle ja tekemiselle. Kulttuuritapahtumat ovat avoimia kaikille kuntalaisille ja niistä tiedotetaan paikkakuntakohtaisissa tapahtumakalentereissa, kaupungin/kunnan verkkosivuilla sekä paikallis- ja ilmaisjakelulehdissä.

Yhdistyksiä, kulttuuripalveluja	Kalajoki Akatemia, Kulttuuripalvelut Mirja Mäkelä Vapaa-aikasihteeri ja kulttuuripalvelut Raumankarintie 2, 68100 Himanka 044 469 1874 mirja.makela(at)kalajoki.fi Merijärvi: Heli Portti, vapaa-aikaohjaaja Kunnantie 1, 86220 Merijärvi puh. 044-4776 220
	Kalajoki Akatemia, Kalajoen Hiekkasärkät Oy Esa Siirilä, Toimitusjohtaja Kalajoki Akatemia Jukupolku 5, 85100 KALAJOKI 044 469 1236

	esa.siirila(at)kalajoki.fi
	Kalajoki Akatemia, Sivistyspalvelut William O'Gorman International coordinator Jukupolku 5, 85100 KALAJOKI 044 469 1226 william_o_gorman(at)kalajoki.fi
Musiikkiopistot	Ylivieskan seudun musiikkiopisto Kalajoen toimipiste www.ylivieska.fi/musiikkiopisto
	Jokilaaksojen musiikkiopisto Vesitie 5, II-kerros, 85500 Nivala puh. 0400-794 723 (rehtori) 040-186 2636 (apulaisrehtori) 040-834 1721 ja 040-480 9536 (toimisto) http://www.jmo.fi/

12.2 Liikunta

Liikunnan on todettu olevan yksi tärkeimmistä yksilötason hyvinvoinnin ylläpitäjistä. Kunnan/kaupungin liikuntapalvelut mahdollistavat monipuolisen liikunnan harrastamisen eri kohderyhmille ja tukevat erityisesti vapaaehtoisjärjestöjen, lähinnä urheiluseurojen liikuntakasvatustyötä.

Lisätietoja Kalajoen ja Merijärven liikuntapaikoista ja -tapahtumista saa paikkakunnan liikuntaohjaajalta tai -sihteeriltä.

Jouko Moilanen, liikuntasihteeri puh. 044 469 1242	Kalajoentie 5, 85100 Kalajoki
Mirja Mäkelä, vapaa-aikasihteeri puh. 044 469 1874	Kannuskyläntie 12, 68100 Himanka
Aija Tilvis, liikuntapalvelujen kehittämispäällikkö puh. 044 563 0012	Jukupolku 5, 85100 Kalajoki

Merijärvi: Heli Portti, vapaa-aikaohjaaja puh. 044-4776 220.	Kunnantie 1, 86220 Merijärvi

12.3 Nuoriso

Nuorisopalvelut tarjoavat lapsille ja nuorille elämänhallintataitoja, tukea kasvuun, kehitykseen ja itsenäistymiseen sekä ajankohtaista tietoa ja kanavia osallistumiseen ja vaikuttamiseen omassa elämässä ja elinympäristössä. Lapsia ja nuoria tuetaan osallisuuteen ja aktiivisuuteen. Suvaitsevaisuutta ja erilaisuuden hyväksymistä edistetään mm. kansainvälisyys- ja kulttuurikasvatuksen avulla. Nuorisopalveluihin kuuluvat keskeisenä nuorisotilat, joita on jokaisessa kunnassa. Tiloilla on kerhotoimintaa ja avoimia ovia eri ikäryhmille, lisätiedot löytyvät nuorisopalveluiden nettisivuilta tai soittamalla.

Etsivä nuorisotyö on erityisnuorisotyötä, jonka tavoitteena on olla läsnä nuorten keskuudessa ja tarjota mahdollisuus turvalliseen ja luottamukselliseen aikuiskontaktiin. Etsivä nuorisotyö etsii nuoren kanssa ratkaisuja nuoren pulmiin ja kysymyksiin ja auttaa nuorta saavuttamaan tarvitsemansa palvelut. Työn ensisijaisena tehtävänä on auttaa alle 29-vuotiaita nuoria, jotka ovat koulutuksen tai työmarkkinoiden ulkopuolella tai jotka tarvitsevat tukea saavuttaakseen tarvitsemansa palvelut. Etsivä nuorisotyö tarjoaa nuorelle varhaista tukea, jos nuori sitä itse haluaa.

Nuorten työpajat ovat alle 29-vuotiaille, työttömille nuorille tarkoitettuja työharjoittelupaikkoja. Nuorisotyön kannalta työpajat ovat nuorille hyviä paikkoja elämäntaitojen kehittämiseen, aikuistumiseen, yhteisölliseen kasvuun ja työssäoppimiseen.

Ylivieskan seudun nuorten aktivointipalvelu Jelppiverkko on seutukunnallinen, verkostomallinen työpaja. Se tarjoaa 15-29 vuotiaille nuorille tukea, ohjausta ja neuvontaa. Jelppiverkko toimii Ylivieskassa, Alavieskassa, Sievissä, Oulaisissa, Merijärvellä ja Kalajoella. Tavoitteena on saattaa nuori yhteiskunnan aktiiviseksi jäseneksi. Tähän pyritään nuoren itsensä, hänen läheistensä ja eri viranomaisten yhteistyön avulla. Toiminta ja työskentelytapamme ovat hyvin moninaisia. Työskentelyn tavoitteena on vahvistaa nuorten elämänhallintaa ja sosiaalisia taitoja sekä tiivistää viranomaisyhteistyötä ja verkostotyötä. Nuoret ohjautuvat työntekijän luokse eri yhteistyötahojen ohjaamana tai oma-aloitteisesti.

Jokaiseen alueen kuntaan on palkattu yksilövalmentaja (Oulainen-Merijärvi, Ylivieska, Kalajoki, Sievi-Alavieska). Jelppiverkossa on lisäksi kolme seutukunnallista työntekijää; kaksi etsivää nuorisotyöntekijää sekä yksi työhönvalmentaja. Etsivät nuorisotyöntekijät keskittyvät alueen oppilaitosyhteistyöhön ja työhönvalmentaja yritysyhteistyöhön ja harjoittelijoihin.

Osoitteesta www.kalajoki.fi ->asukas->yhdistystoiminta->yhdistysrekisteri löytyy yhdistysrekisteri, josta löytyy yhdistysten yhteystietoja.

Kalajoen kaupungin nuorisopalvelut	www.kalajoakatemia.fi Käyntiosoite: Kalajoentie 5, 85100 Kalajoki
Merijärven nuorisotoimi	Heli Portti, vapaa-aikaohjaaja Kunnantie 1, 86220 Merijärvi puh. 044-4776 220
Seutukunnallinen nuorten aktivointipalvelu	www.jelppiverkko.fi
Seutukunnallinen nuorisotiedotuskeskus	Vierimaantie 5 84100 Ylivieska nuorisotiedotus@settinetti.fi www.settinetti.fi

12.4 Kirjasto

Kirjasto tarjoaa pääsyn monipuolisiin tietopalveluihin, antaa valmiuksia tietoyhteiskunnan vaatimiin kansalaistaitoihin unohtamatta kirjaston perinteistä sivistys- ja kulttuuritehtävää.

Alavieskan, Kalajoen, Merijärven, Nivalan, Oulaisten, Sievin ja Ylivieskan kirjastot kuuluvat Tiekkö-kirjastojen ryhmään. Asiakkaalle tämä tarkoittaa yhtä kirjastokorttia, mahdollisuutta lainata kirjoja kaikista verkoston kirjastoista sekä uusia kaikki lainansa yhdestä pisteestä tai internetin välityksellä.

Kalajoen kirjasto P. 044 4691289	Pohjankyläntie 6 85100 Kalajoki
Himangan kirjasto Asiakaspalvelu 044 4691858	Leipämäentie 4 68100 Himanka
Merijärven kunnankirjasto Puh: 044-4776 270	Merijärventie 104 86220 Merijärvi

13. TULKKAAMINEN JA KÄÄNTÄMINEN

Suomea taitamattomalle maahanmuuttajalle hyvät ja asianmukaiset tulkkaus- ja käännöspalvelut mahdollistavat tasavertaisen asioimisen viranomaisten kanssa. Nämä palvelut takaavat sekä asiakkaan että työntekijän oikeusturvan ja ovat edellytyksenä suomalaiseen yhteiskuntaan kotouttamisessa.

Kotouttamislain 5§ mukaan viranomaisen on huolehdittava asian tulkkaamisesta tai kääntämisestä, jos maahanmuuttaja ei osaa kielilain (423/2003) mukaan viranomaisessa käytettävää suomen tai ruotsin kieltä taikka hän ei vammaisuutensa tai sairautensa vuoksi voi tulla ymmärretyksi asiassa, joka voi tulla vireille viranomaisen aloitteesta. Viranomainen huolehtii mahdollisuuksien mukaan tulkkaamisesta ja kääntämisestä myös muussa maahanmuuttajan oikeuksia ja velvollisuuksia koskevassa asiassa. Asia voidaan tulkata tai kääntää sellaiselle kielelle, jota maahanmuuttajan voidaan todeta asian laatuun nähden riittävästi ymmärtävän. Viranomaisen velvollisuus huolehtia tulkkaamisesta ja kääntämisestä ei koske aineistoa, joka ei vaikuta asian käsittelyyn.

Viranomaisen on hankittava ja kustannettava tulkki tai huolehdittava kustannuksellaan kääntämisestä asioissa, jotka voivat tulla vireille viranomaisten aloitteesta. Pakolaisten ja inkerinsuomalaisten paluumuuttajien kotoutumisen alkuvaiheen tulkkauskustannukset korvataan valtion varoista silloin, kun kyse on sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista tai kotoutumista tukevien palveluiden käyttöön ohjaamisesta. Tulkkina tulisi käyttää ammattitaitoista asioimistulkkia, ei asiakkaan aviopuolisoa, sukulaista tai tuttavaa, eikä koskaan lasta.

Tavoitteet:

- Maahanmuuttajalle järjestetään tarvittaessa lakien edellyttämä asioimistulkkaus.
- Viranomaiset tuntevat tulkkauksesta ja kääntämisestä säädetyt lait.
- Maahanmuuttajat ovat tietoisia oikeudestaan tulkkaus- ja käännöspalveluihin.
- Viranomaiset järjestävät tarvittavat tulkkaus- ja käännöspalvelut myös muille kuin valtion korvausten piirissä oleville maahanmuuttajille.

Pohjois-Suomen tulkkipalvelu
Tulkin tai käännöspalvelun voi tilata sähköisellä lomakkeella. Palvelut 51 kielellä (6/2011).
Puhelin arkisin 8.30-15.30: (08) 558 41856
Päivystys kiireellisissä tapauksissa arkisin 16.00-22.00 ja viikonloppuisin 9.00-22.00: 044 703 1860
www.ouka.fi/tulkkipalvelu

Semantix
Tulkin tilaus joka päivä ympäri vuorokauden
puh. 010 346 7520
tulkkipalvelu@ semantix.fi

Käännökset
puh. 010 346 7530

Voi tilata tulkkipalvelun tai käännökset myös Internetistä osoitteessa www.semantix.fi

14. KUNNASSA ASUVIEN MAAHANMUUTTAJIEN ROOLI KOTOUTTAMISESSA

Yhteistyövelvollisuus

Maahanmuuttajalla, jolla on oikeus kotoutumissuunnitelmaan, on velvollisuus osallistua kotoutumissuunnitelman laatimiseen sekä suunnitelmassa sovittuihin palveluihin ja toimenpiteisiin. (Kotouttamislaki, 15 §).

Maahanmuuttajan ilmoitusvelvollisuus

Maahanmuuttajan on säilyttääkseen oikeuden kotoutumistukeen ilmoitettava kotoutumissuunnitelman toteutumisesta, muutostarpeista ja keskeytymisestä suunnitelmassa sovitulla tavalla. (Kotouttamislaki, 16 §)

15. ETNISEN TASA-ARVON JA HYVIEN ETNISTEN SUHTEIDEN EDISTÄMINEN, SYRJINNÄN EHKÄISEMINEN

Yhdenvertaisuuslain (21/2004) mukaan viranomaisten tulee kaikessa toiminnassaan edistää yhdenvertaisuutta tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti sekä vakiinnuttaa sellaiset hallinto- ja toimintatavat, joilla varmistetaan yhdenvertaisuuden edistäminen asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Viranomaisten tulee erityisesti muuttaa niitä olosuhteita, jotka estävät yhdenvertaisuuden toteutumista.

Koulujen opintosuunnitelmissa lukee rasismivastaisuus. Maahanmuuttaja-koulutusta järjestävät oppilaitokset ja Moni Koti- Kansainvälinen Oulun Eteläinen ry tekevät yhteistyötä peruskoulujen ja lukijoiden kanssa ja järjestävät erilaisia yhteisiä tapahtumia, jossa nuoret pääsevät kohtaamaan maahanmuuttajia. Tällä tavalla ennakkoluulot vähänevät ja maahanmuuttajien kontaktit kasvavat kantaväestöön.

16. MAAHANMUUTTAJIA JA KANSAINVÄLISTYMISTÄ KOSKEVAT HANKKEET

Maahanmuuttaja-asiamiestoiminnan käynnistämishanke 2011-2013

Hanke toimii Oulun Eteläisen alueella. Hankkeessa annetaan alueen maahanmuuttajille ohjausta ja neuvontaa eri elämäntilanteissa. Hankkeen aikana kehitetään alueellinen maahanmuuttajien ohjauksen ja neuvonnan palvelumalli, joka perustuu maahanmuuttaja-asiamiestoimintaan. Hankkeen kohderyhmänä ovat maahanmuuttajat ja heitä työssään kohtaavat viranomaiset. Hanketta hallinnoi Haapaveden Opisto. Hanke on ESR-rahoitteinen, rahoituksen myöntäjänä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus. Lisäksi rahoitukseen osallistuvat alueen kunnat ja Haapaveden Opisto.

Maahanmuuttaja-asiamiestoiminnan käynnistämishanke, nk. TUPA-hanke www.tupaan.fi	Monikulttuurisuuskoordinaattori Pirjo Keronen, puh. 040 868 2597 pirjo.keronen@haapop.com	Kalajoentie 5 (Rantatalo) 85100 Kalajoki